

Low Countries – Urban Farming

Welkom!

Vlaanderen
verbeelding werkt

GDO
Gemeenten voor Duurzame ontwikkeling

Koninkrijk der Nederlanden

Inleiding: Stadslandbouw 2.0 in Vlaanderen en Nederland

→ Dirk van Gijseghem

Stadslandbouw 2.0

Lokale Voedselstrategieën in Vlaanderen

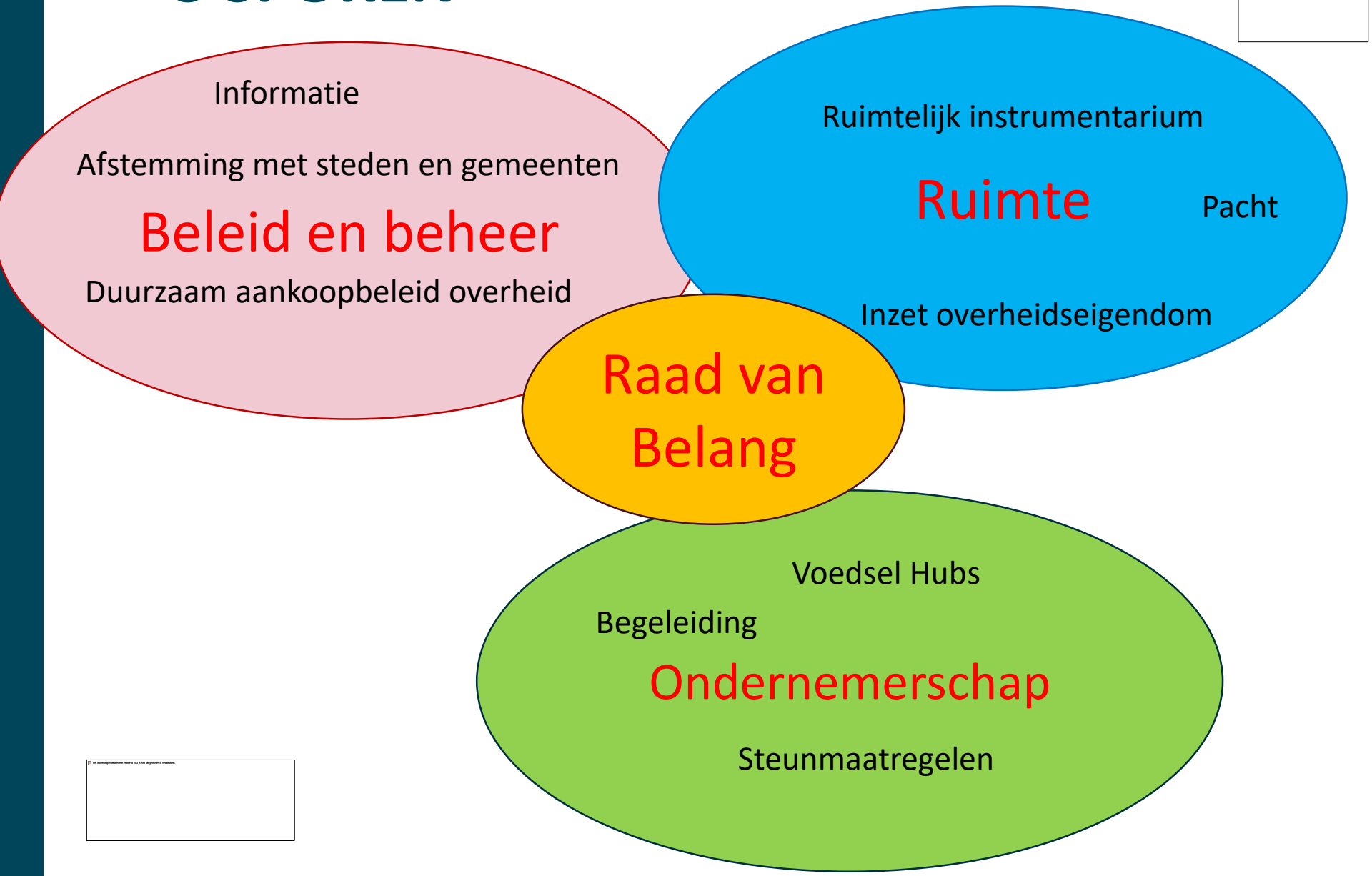
Vlaanderen
is open ruimte

Seminar Low Countries – Urban Farming
Ambassade Nederland 15/12/2017

Dirk Van Gijseghem

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

3 SPOREN

Informatie
Afstemming met steden en gemeenten
Beleid en beheer
Duurzaam aankoopbeleid overheid
Ruimtelijk instrumentarium
Ruimte
Pacht
Inzet overheidseigendom
Raad van Belang
Voedsel Hubs
Begeleiding
Ondernemerschap
Steunmaatregelen

Overleg in Raad van Belang

- Verschillende beleidsdomeinen
- Met lokale partners, (lokale) overheden en bedrijven

- Forum waar actoren:
  → elkaar ontmoeten en inspireren,
  → kennis delen en van elkaar leren,
  → knelpunten detecteren en aanpakken
  → samen constructief naar oplossingen zoeken

- Acties uitwerken in themagroepen (ruimte, opleiding,…)

Vlaanderen
is open ruimte

Aanspreekpunten voor landbouwers en steden en gemeenten

- **Steunpunt Hoeveproducten (KVLV)**
  - → www.steunpunthoeveproducten.be
  - → doelgroep = landbouwer
  - → advies, opleidingen, samenwerking ondersteunen, informeren,

- **Aanspreekpunt Lokaal Voedsel (VVSG)**
  - → start begin 2017 op
  - → doelgroep = Vlaamse steden en gemeenten
  - → advies, ondersteuning bij ontwikkeling lokale voedselstrategie, samenbrengen van partners, lerend netwerk lokale besturen, vorming, praktijkendatabank
  - → Thema Ruimte

Vlaanderen
is open ruimte

Steun via Plattelandsontwikkelingsprogramma

- **Subsidies aan landbouwers via plattelandsontwikkeling**
  - → Investeringssteun (VLIF)
  - → Financiële steun voor bedrijfsadvies op maat
  - → Projectmatige ondersteuning

- **Subsidie voor promotie via VLAM**
  - → Zoekmotor voor consumenten op zoek naar verkooppunten van lokaal geproduceerd voedsel (www.rechtvanbijdeboer.be)

- **Werkingssubsidies** voor laagdrempelige ondersteuning van landbouwers en lokale besturen (Samenwerking stad-platteland)

Vlaanderen
is open ruimte

Programma Praktisch Voor wie Sprekers Standhouders

vvsg

Inschrijven

Lokale Voedseldag

30 september, Gent

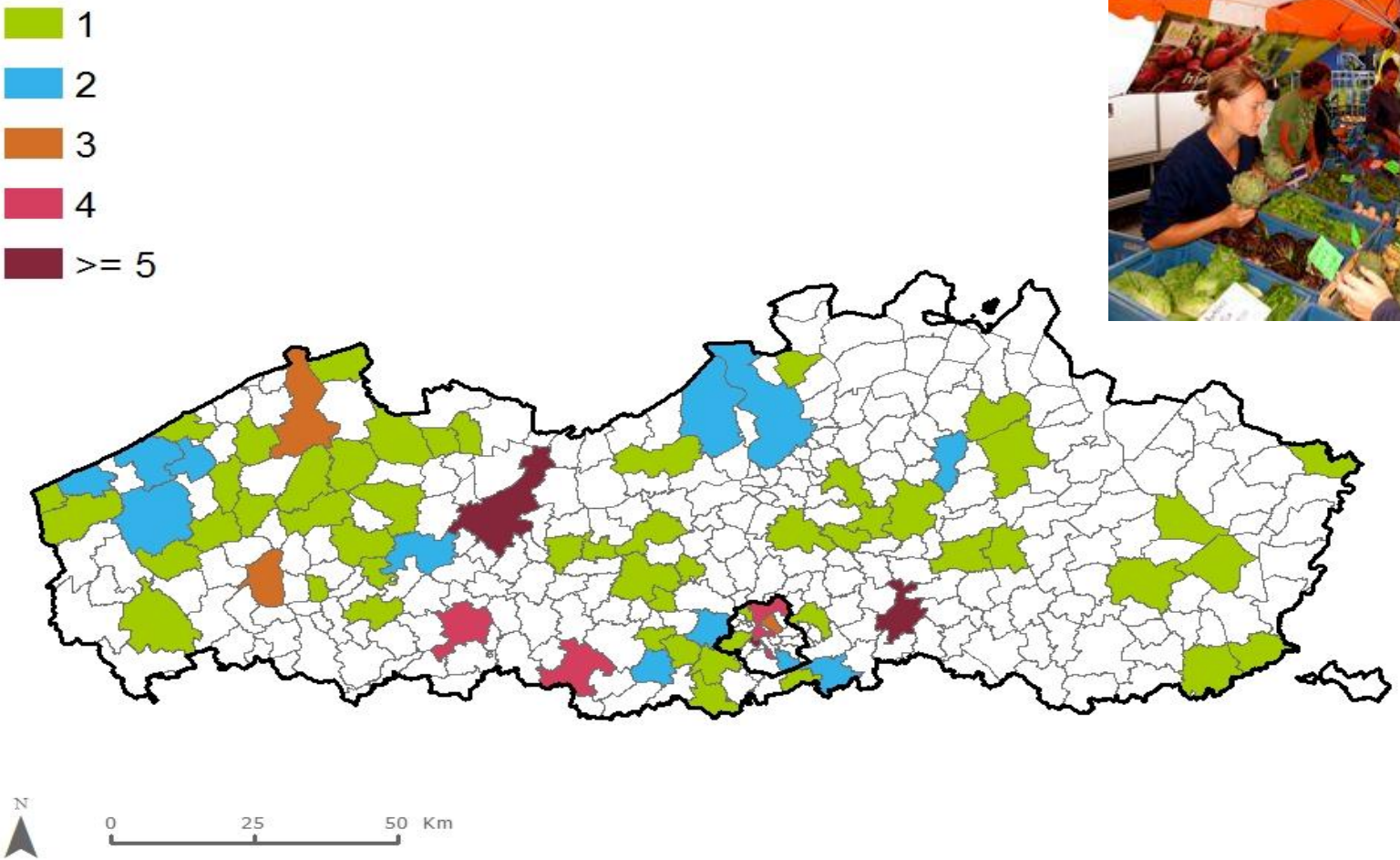
Stad & platteland
Lokale voedselstrategie
Korte keten landbouw
Duurzame consumptie

Boerenmarkten

- → 33 boerenmarkten
- → 62 gewone markten waar landbouwers rechtstreeks verkopen
- → Nieuwe initiatieven: Buurderij, (20tal)

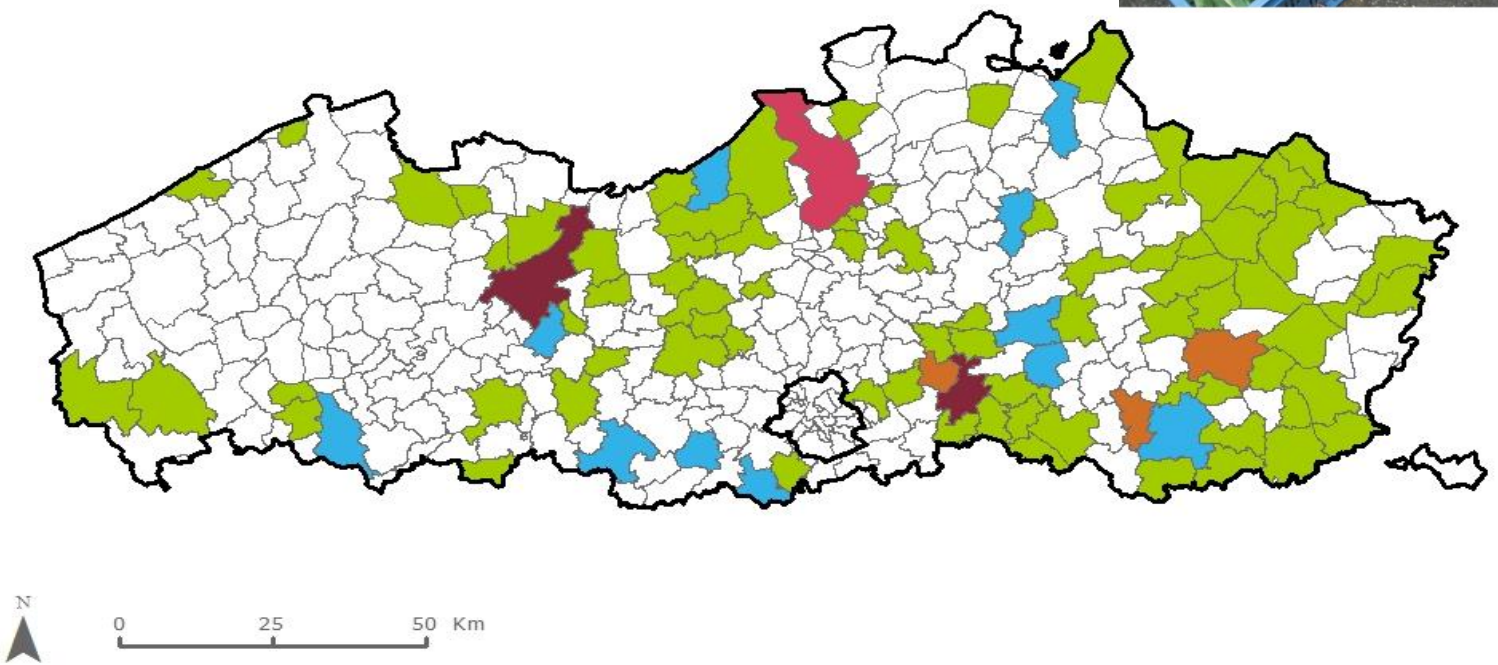

Voedselteams

→ 179 teams , 3000 consumenten, 200 leveranciers

→ Omzet 2,1 miljoen euro

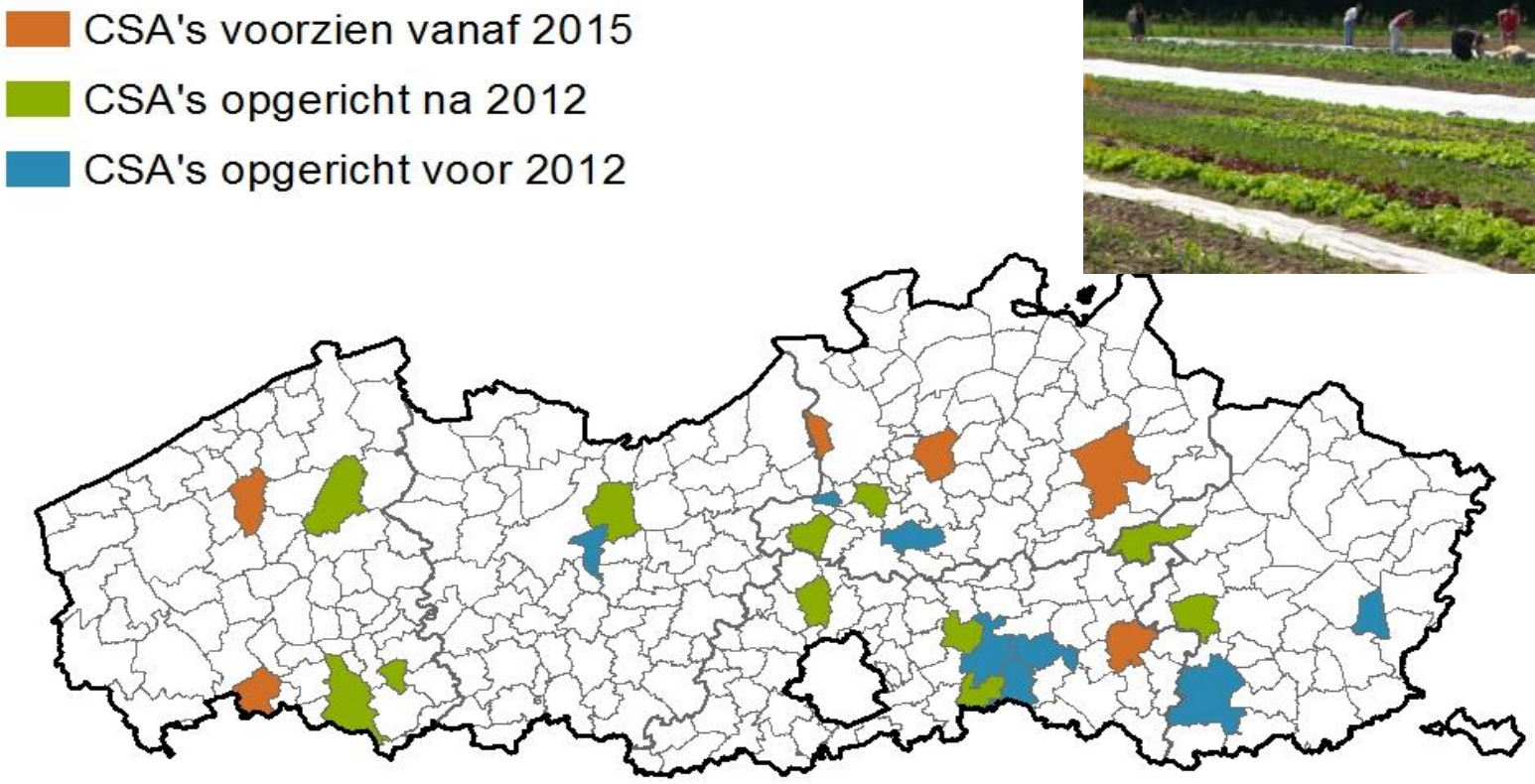

CSA

→ Zelf oogsten

→ 37 initiatieven in 2016

Distributieketens

- afspraken tussen landbouwers en lokale winkelverantwoordelijke
- charters

Vlaanderen
is open ruimte

Meer weten?

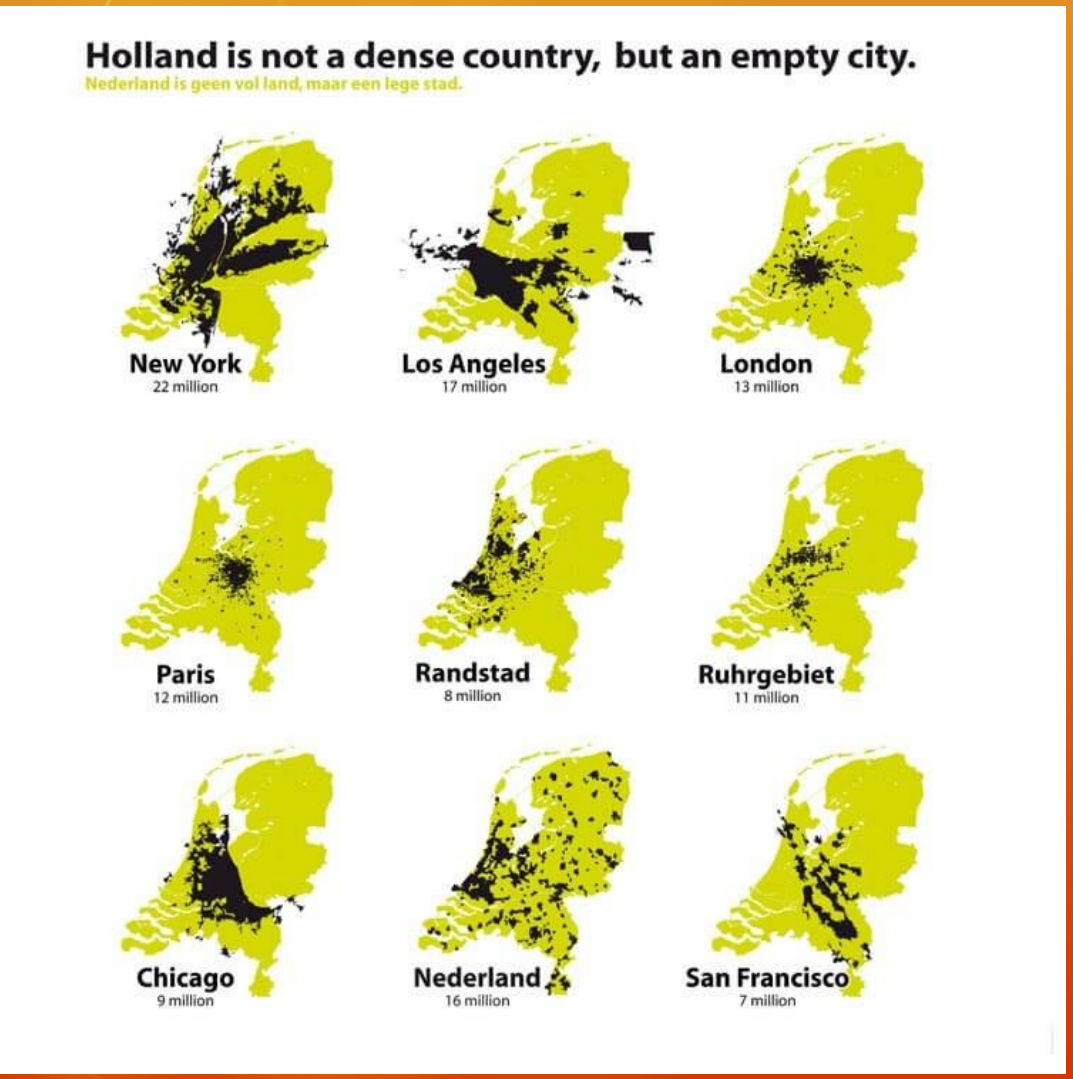
- Advies Lokale voedselstrategieën (IPO advies) https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/IPO/IPO-advies%20-%20Lokale%20voedselstrategieën%20(web).pdf

- Rapporten (www.landbouw en visserij/studies)
  - Recht van bij de boer(in). Een blik achter de schermen bij 130 bedrijven met korte-keten-verkoop in Vlaanderen
  - Kort maar krachtig: samenwerking bij logistiek in de korte keten
  - Nieuwe boeren op nieuwe gronden. Op zoek naar een verdienmodel
  - Landbouw in stedelijke omgeving. CSA's en andere initiatieven

Vlaanderen
is open ruimte

Inleiding: Stadslandbouw 2.0 in Vlaanderen en Nederland

→ Rosanne Metaal

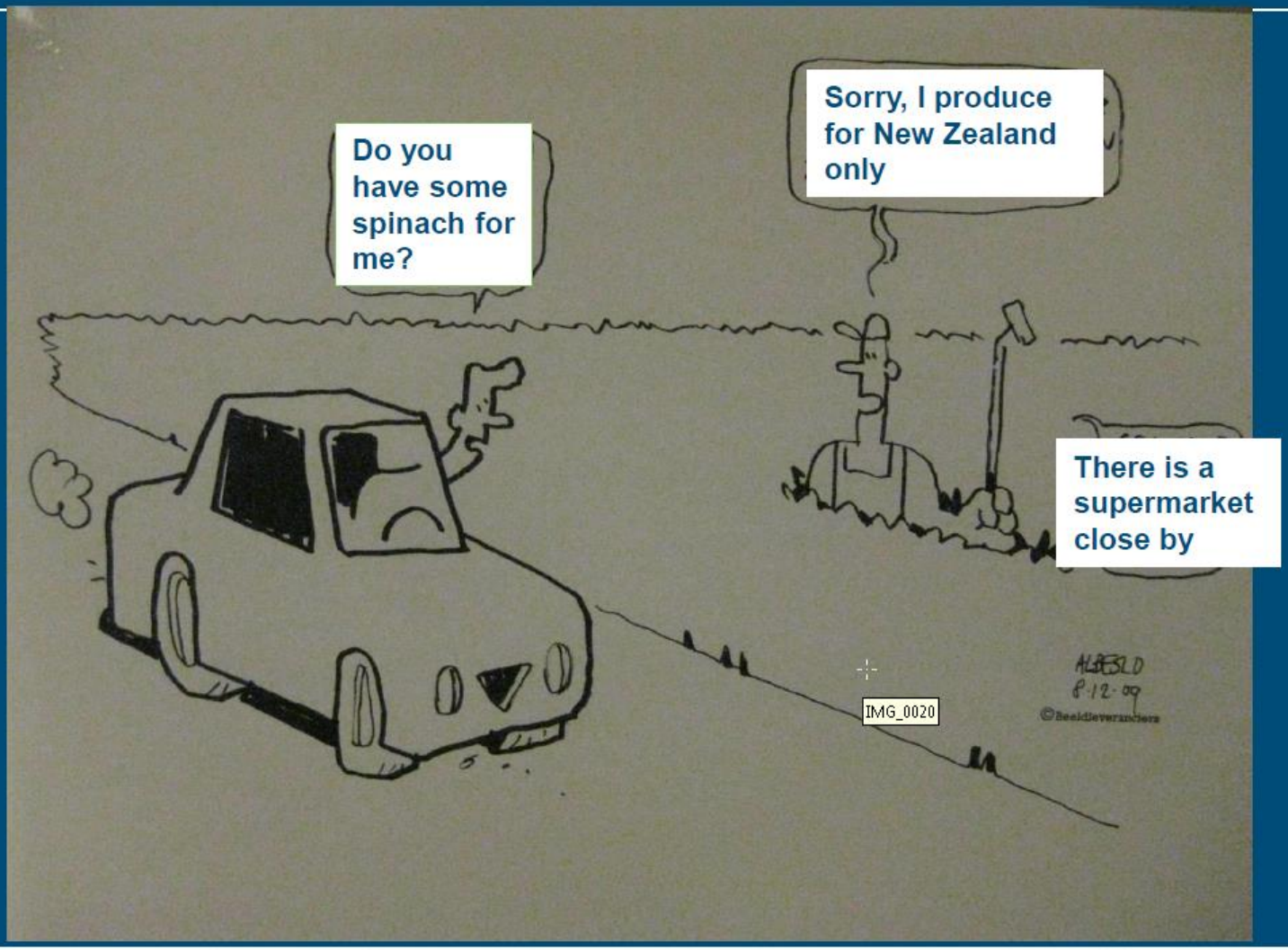

Stadslandbouw in Nederland

Rosanne Metaal
Ministerie van Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit

Brussel, 15 december 2017

Export orientation Dutch agriculture

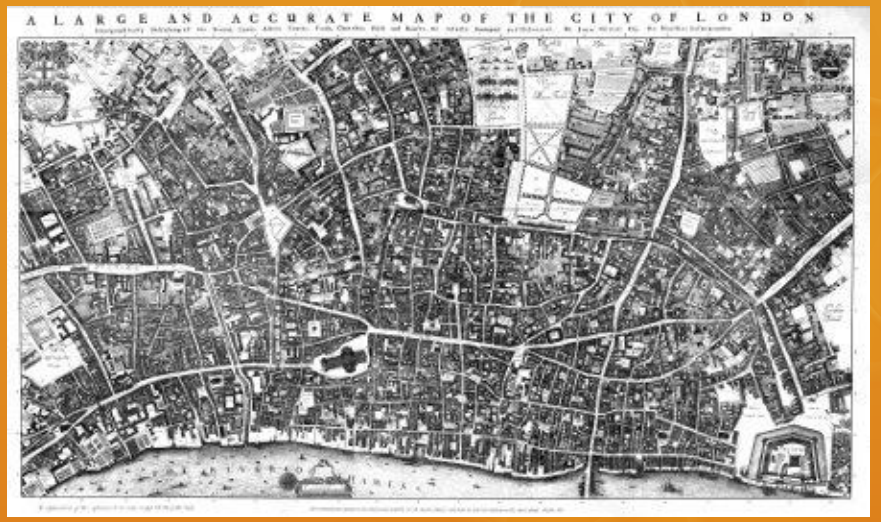
Nederland in cijfers:

Oppervlakte:
41.526 km2 (= 1,4 x België)
Helft hiervan is landbouwgrond.
(1,8 miljoen ha = 18.000 km2)

Aantal inwoners: 17 miljoen

G4:
Amsterdam (833.624 inwoners),
Rotterdam (629.606 inwoners),
Den Haag (519.988 inwoners),
Utrecht (338.967inwoners).

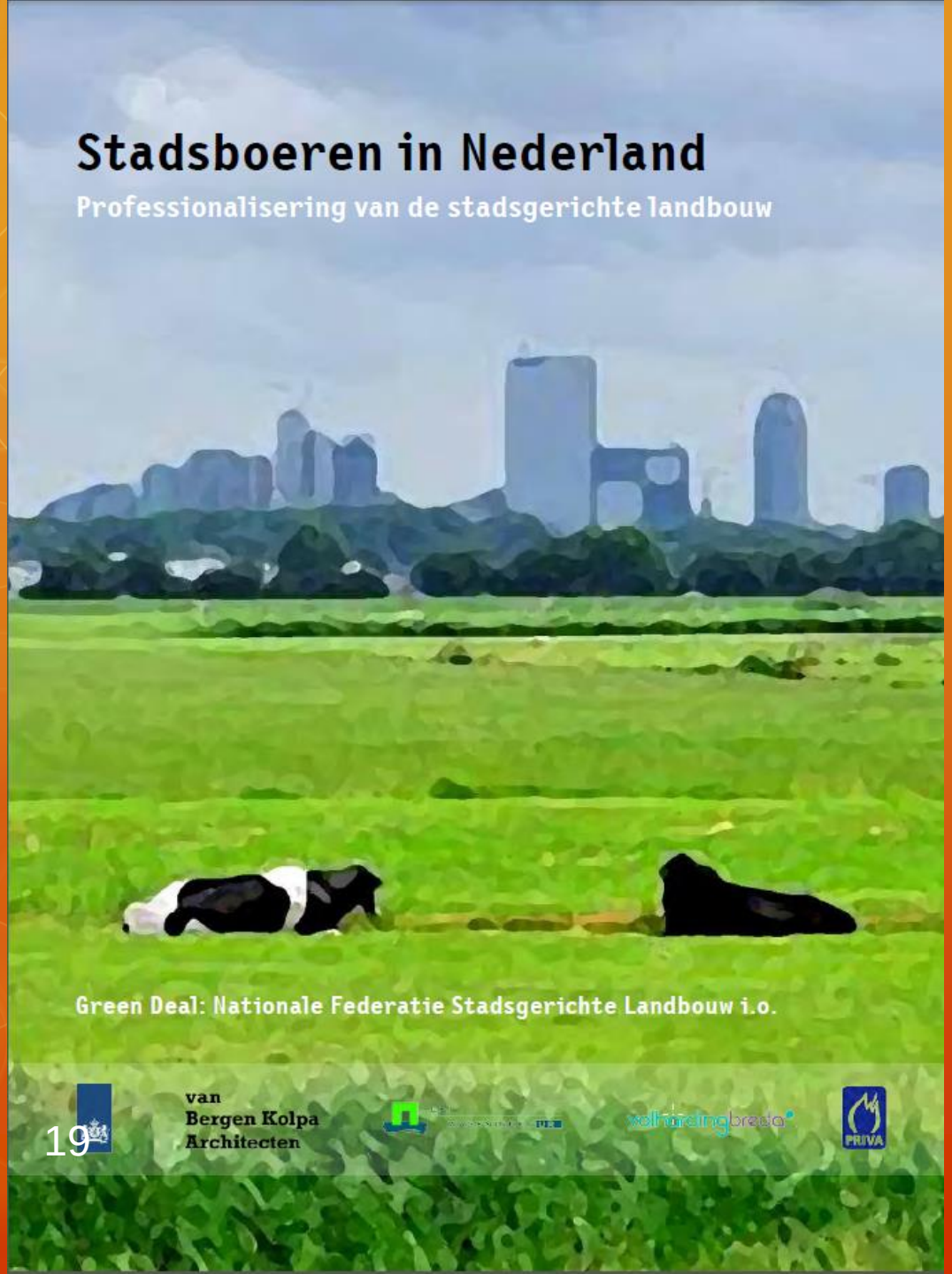
Carolyn Steel

(maart 2011)

"Food shapes cities".

Duurzamer voedingsstelsel.

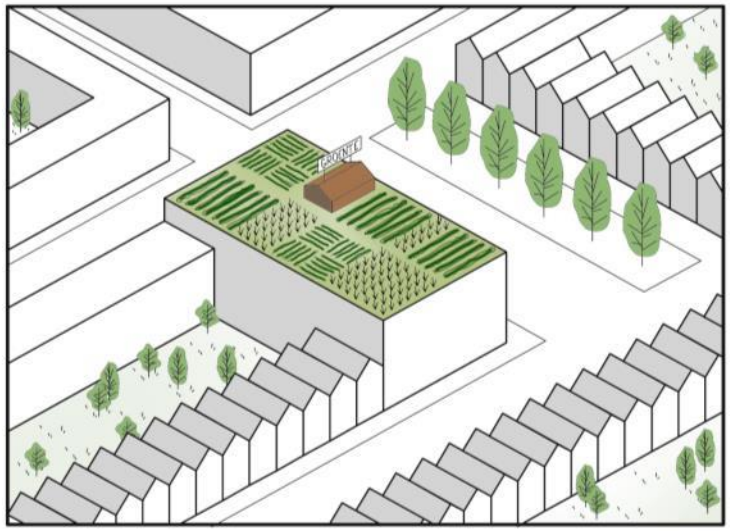
Gezondheid, sociale cohesie, toegang tot voldoende & vers voedsel

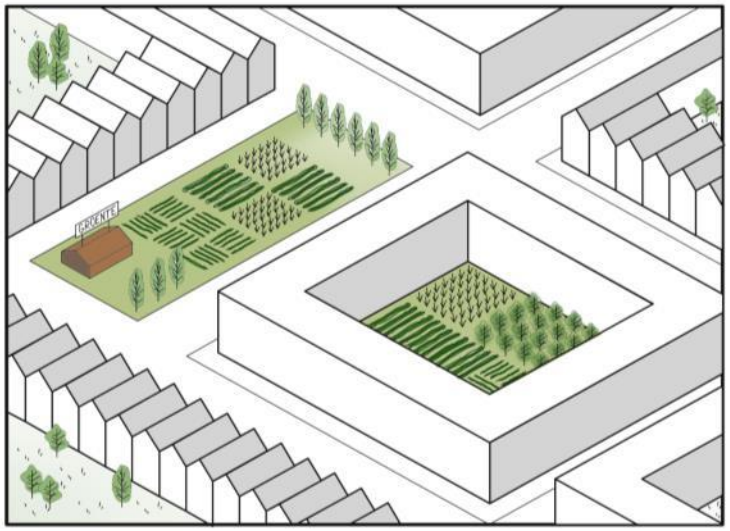
Green Deal

2012

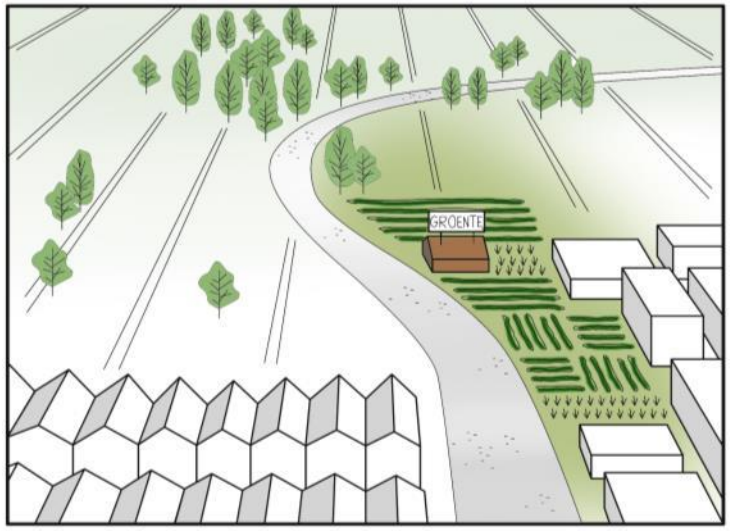
Typologieën | Ruimtelijk

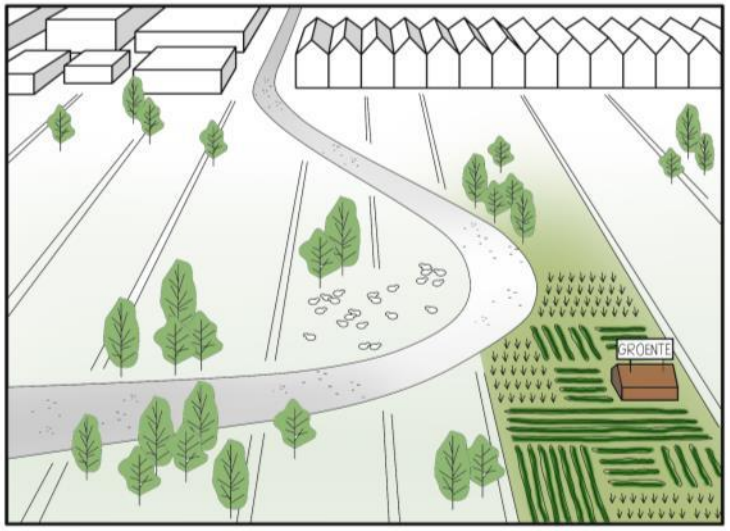
In/op het gebouw

In de stad

Aan de stadsranden

Op de stad gericht

Stadsboerderijen en tuinen

Daktuin Zuidpark
Dak-oase

Dakkas Hotel Amstelkwartier
Orangerie

Symbicity
Productietuin

Uit Je Eigen Stad
Ommuurde tuin

Rotterdamse Munt
Plantage

Grown Down Town
Campus

Moestuin Maarschalkerweerd
Hof

Landgoederenzone Maastricht
Kamerlandschap

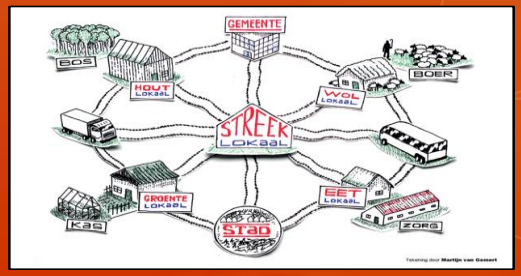
Nieuwe Akker
Akker

Mijnwaterenergie
Productiekas

Schapenboerderij Schieveen
Beleeftuin

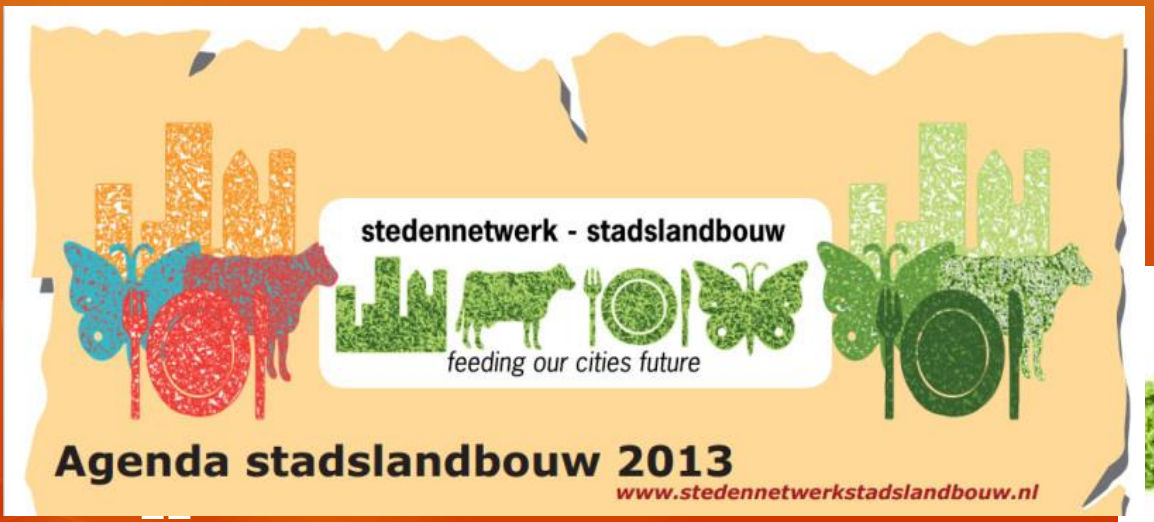
Streeklokaal Doetinchem
Netwerk

4 keer een dag van de stadslandbouw
(Almere, Rotterdam, Utrecht, Arnhem)

Stedennetwerk stadslandbouw

Agenda stadslandbouw

Stadslandbouw op zoek naar “economies of scope” in plaats van “economies of scale”.

partnerschappen

kernactiviteiten

middelen

waardepropositie

klantrelaties

klantkanalen

klantensegment

kostenstructuur

opbrengstenstructuur

CANVAS model stadslandbouw

Multifunctionele landbouw / Verbrede landbouw

Agrarische kinderopvang

kwaliteitswaarborg zorgboerderijen

Recreatie bij de boer

klasseBOEREN
Belevend leren op de boerderij

PUUR EN BELEVING
landwinkel
www.landwinkel.nl

Boerderij producten

- Differentiatie
- Diversificatie
- Lage kosten
- Eigenaarschap
- Beleving

Mondiaal:anderhalf miljoen mensen/week trekken naar stad.
In 2050 woont 70% van de wereldbevolking in de stad.
In Afrika en Azië is de groei het grootst.

Hoe voeden we in de toekomst de stad?

Can open source hardware change how we farm?

Knuffelproject of verdienmodel?

→ Jan Willem van der Schans

Low Countries Urban Farming

Knuffelproject of verdienmodel?

jan-willem.vanderschans@wur.nl

Bilateraal seminar Brussel, 15012-2017

@JWvdS

STAD PLATTE LAND

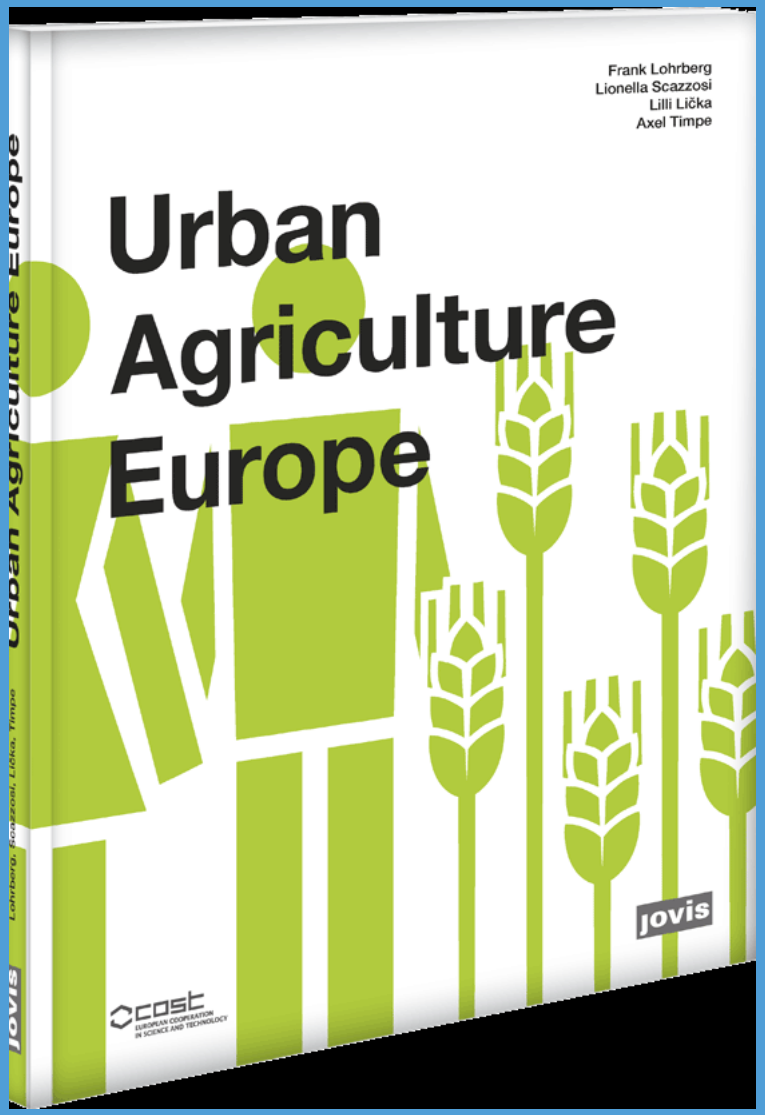
masterclass

Gemeente Rotterdam · Rotterdam Food Cluster · Provincie Zuid-Holland · Wageningen UR · inholland hogeschool · LTO Noord · De Wereld van Snaak · Gemeente Krimpenerwaard · Gemeente Midden-Delfland · gemeente Molenwaard · Gemeente Merelsen · Gemeente Lansingerland

Introduction

- Onderzoeker WEcR
- Korte en Ultra Korte Voedselketens
- Eetbaar Rotterdam
- Rotterdam Food Council
- Stadslandbouw startups
- Rural Network Assembly EU

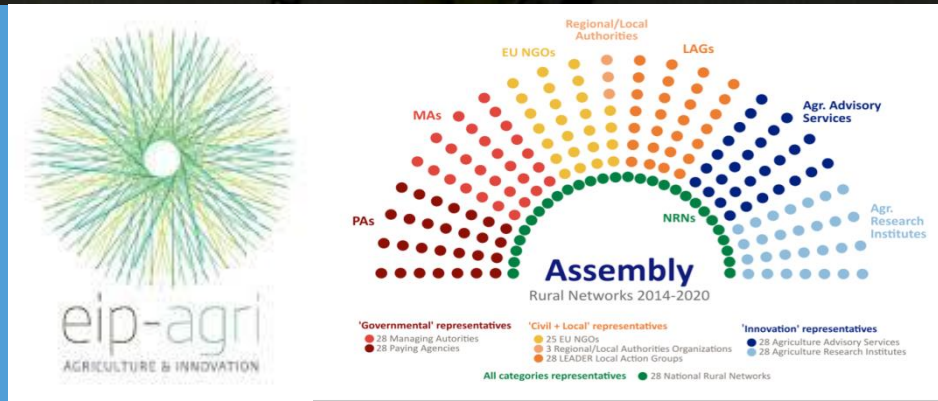

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Introductie

- Lid Rural Networks Assembly

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

eip-agri
AGRICULTURE & INNOVATION

A.J. Schouderschool

Vijf zoekrichtingen

- Differentiatie (onderscheidend aanbod)
- Diversificatie (meerdere functies)
- Lage kosten (breed toegankelijk)
- Gedeeld eigenaarschap (verregaande betrokkenheid)
- Ervaringen (in plaats van producten of diensten)

Differentiatie

- Onderscheid door transparantie, raskeuze (smaak, kleur, ethnisch, vergeten).

- Onderscheid door bereiding (super vers, ambachtelijk, rauw, zonder additieven), en/of verkoop (via boerenmarkt, webwinkel).

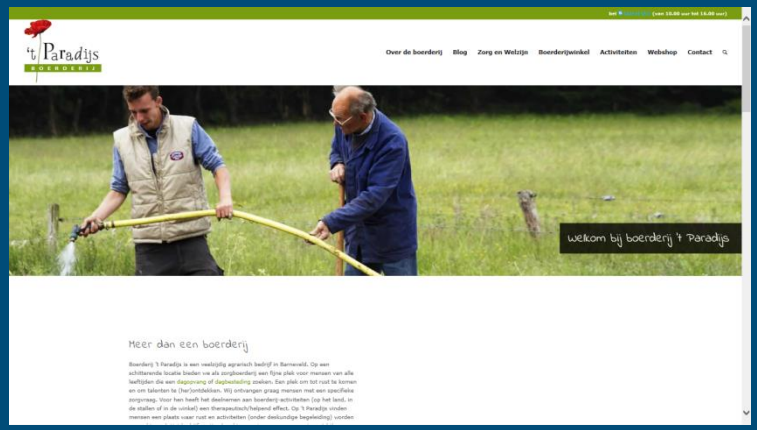
Typische aandachtspunten

- Ben je onderscheidend genoeg?
- Is het direct zichtbaar/proefbaar?
- Is het copieerbaar?
- Hogere kosten (lagere opbrengsten)?
- Financiering problematisch

Diversificatie

- Naast voedsel andere functies (kinderopvang, zorg, recreatie, natuur, educatie, loonwerk, energie, compostering, bedrijfsuitjes)

- *Economies of scope* ipv *scale*

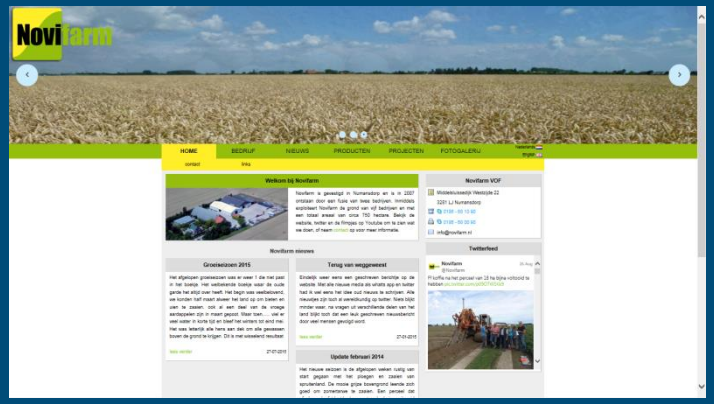
LEI WAGENINGEN UR

Typische aandachtspunten

- Niet elke functie wordt betaald
- Arbeidsorganisatie is complex
- Synergie tussen functies levert meerwaarde

Lage kosten

- Schaalvergroting, mechanisatie

- Onbenutte hulpbronnen inzetten, recycling van grondstoffen en materialen, lagere levensstandaard,

Typische aandachtspunten

- Neerwaartse prijsdruk in bulkmarkten
- Ketentransparantie
- Toegankelijkheid bedrijf voor consumenten
- Tijdelijk gebruik van grond en gebouwen is geen basis voor investeringen
- Afval ≠ voedsel

Gedeeld eigenaarschap

- Burgers willen meer grip op het voedselsysteem maar zijn ook bereid actief bij te dragen
- Niet alleen als consument maar ook als co-producent (financiering, arbeid, land/vastgoed)
- Open source kennis en ervaring

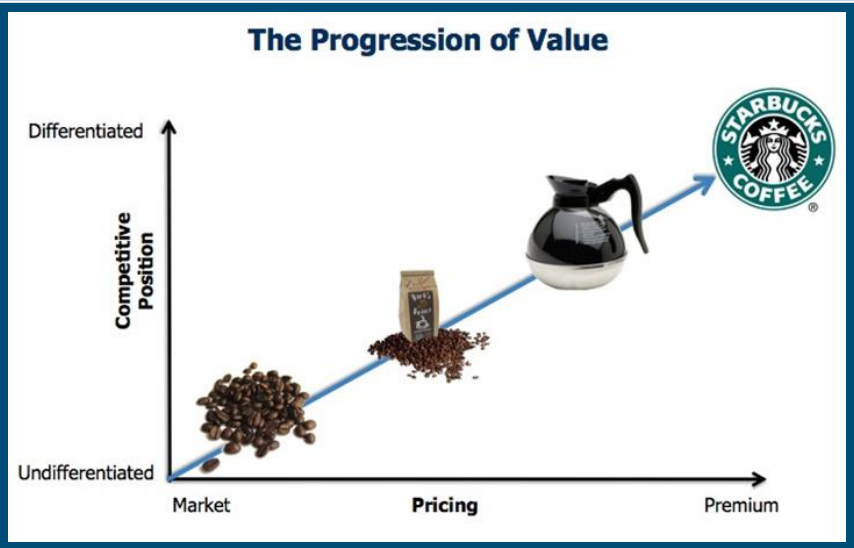

Typische aandachtspunten

- Onderhouden community kost tijd
- Doorgroei naar meer commerciele aanpak soms problematisch
- Concurrentie met regulier betaalde markt
- Investeren in open source innovatie niet altijd beloond

Elkaar helpen om betaalbaar vers voedsel in de wijk te krijgen, etc.

Unieke ervaringen

- Verkoop een verhaal ipv een product
- Authentieke ervaringen zijn onvervangbaar en ‘’onbetaalbaar’’
- ‘’Pay as you want’’

Typische aandachtspunten

- Authenticiteit versus onechtheid (Ot en Sien)
- Kosten van product niet hoog maar het neerzetten van een unieke ervaring kost ook geld

MASTERCLASS KORTE KETENS

SHORT SUPPLY CHAINS AROUND ROTTERDAM - NL

PARTICIPANTS

The masterclass Korte Ketens, Short Supply Chains is a program for producers of primary products around the city of Rotterdam. The entrepreneurs are coached by experts from LEI Wageningen UR in their search for new business models and ways to reach urban consumers directly. In this hand out you can read more about the 22 participants and their business.
For more information about short supply chains in the region of Rotterdam you can send an email to: foodcluster@rotterdam.nl

Westhoeve Potatoes
JAN WESTHOEVE

Worldwide import and export of potatoes. Latest product is the freshly cut fries.

www.westhoevepotatoes.nl
Facebook: Fichte verse frites - Ouddorp

Schapenfokbedrijf Dubel
MARTIN EN MARJAN DAM

Breedery of the first class Texels sheep.

E-mail: mpdam@hetnet.nl

De Geus
JANNA EN LEEN DE GEUS

De Geus is a agricultural farm of 50 ha. Leen grows potatoes, sugar beets, onions and wheat. Parts of meadows are reserved for meadow birds.

www.dehoeksehelicoptermaakthetwaard.nl/de-boeren/leen-de-geus

Hoeksche chips
EVELINE DE BRUIN

Chips of homegrown potatoes without additives. Sold in more than 1000 stores in the Netherlands.

www.hoekschechips.nl

Novifarm
DIK KRUIJTHOFF

Agricultural cooperative of 5 families. Supplier of potatoes for fries of Esam Ladage.

www.novifarm.nl

Dé Hoeksche Waarde Telers
AAD KLOMPE

Growers of "Hoeksche Rooie", a specialty potato, which exclusively grows on the island the "Hoeksche Waard", a region with top quality clay soil.

www.dehoeksehelicoptermaakthetwaard.nl/de-boeren/aad-klompe

Fa. J. Vijverberg & zn
ARJAN VIJVERBERG

Family company that grows first class tomatoes and kiwano.

www.vijverberg.eu

Den Ouden Paprika
CHRIS DEN OUDEN

Premium peppers

www.denoudenpaprika.nl

Boerderij landlust Maasland
ROEL VAN BUUREN

Roel runs a new farm with cows, sheep and chicken. He also is a consultant for innovative agricultural farming.

Facebook: Boerderij Landlust Maasland

ARNOLD VAN ADRICHEM

Owns 55 cows of the Montbeliarde breed. A very sustainable breed.

www.boerentrotsmiddenholland.nl/dit-is-mijn-bedrijf/arnold-van-adrichem_41771

JAN VAN DER KOOIJ

Owns 43 cows of the Maas Rijn Ussel and Blaarkop breed.

www.boerentrotsmiddenholland.nl/dit-is-mijn-bedrijf/jan-vd-kooij_41703

Hoeve Bouwlust
PETER DE VETTE

Hoeve Bouwlust breeds milk cows and runs a camping. Homemade icecream is sold to local restaurants and shops.

www.hoeve-bouwlust.nl

Kwekerij de Westlandse Aardbei
SANDRA HUYSMAN

Grower of premium strawberries. Sells strawberries and strawberry breads pread straight from the greenhouse to the consumer in special vending machines.

www.westlandseaardbei.nl

Kwekerij Geert vd. Berg
TWAN VAN DEN BERG

Plantation Geert van den Berg grows year round first class pak choi. They strive to use a sustainable growers strategy.

Facebook: Kwekerij Geert vd Berg

Rechtstreex
ESTHER AUDIER

Intermediary party between farmers and consumers in Rotterdam and Utrecht. Pick up points in neighbourhoods runned by private persons, institutions and companies.

www.rechtstreex.nl

Willen&Dreas
DREES PETER VAN DEN BOSCH

Willen&Dreas connects consumers to local food suppliers. We make local food easily available via current food channels (supermarket, catering, on-the-go) and direct via our online platform.

www.willenendreas.nl

Kaasboerderij Speksnijder
JAN SPEKSNIJDER

Cheese farm near Gouda in the green hart of the Netherlands. 5 days per week the milk is processed into cheese. In the weekends the milk is supplied to the factory.

www.kaasboerderijspeksnijder.nl

Boerderij de Twee Hoeven
WILLEMIJN DEN BOER-VAN DER WILD

Dairy farm which produces Gouda farmers cheese, based on raw milk. (International) guided tours with cheese and cheese fondue tasting. Farmershop with several regional products.

www.detweehoeven.nl

Melkvee- en kaasboerderij Schep
RIANNE DE WIT

Cheesefarm of Gouda farmers cheese. Winner of golden cheese slice truffle in 2010. Specialized in cheeses of 60 kg.

www.kaasboerderijschep.nl

FarmCamps Stolkse Weide
DURKJE UITTENBOGAARD

Livestock and farm camping.

www.farmcamps.nl/stolkseweide
Facebook: Stolkse Weide

De Bontewelde
MART-JAN DE JONG

Organic goats farm.

E-mail: mjdejong@hetnet.nl

Maatschap Van Gentevoort
JIM VAN GENTEVOORT

Maatschap Van Gentevoort is a family-owned company and grows fresh cucumbers in glass greenhouses for the European market.

E-mail: jimvangentevoort@hotmail.com

STAD PLATTE LAND
masterclass

MASTERCLASS STAD & PLATTELAND

De Masterclass Stad & Platteland is een coaching en match making-programma georganiseerd door de Gemeente Rotterdam en Wageningen UR voor veehouders, akkerbouwers, tuinders en ondernemers die zich richten op agrotoerisme in de regio Rotterdam. Tijdens zeven bijeenkomsten, verspreid over een half jaar, leren 21 deelnemers uit 13 gemeenten binnen de regio Rotterdam hun businessmodel te verbeteren en hun producten of diensten beter af te stemmen op de wensen van consumenten in de stad. Voor meer informatie over de masterclass en korte keten initiatieven in de regio Rotterdam, stuur een mail naar: foodcluster@rotterdam.nl.

Deelnemers:

Nescio Events
Ad van den Berg
Farm Nescio is een modern melkveebedrijf met een neventak in de gastvrijheidssector (vergaderruimte, recreatieve activiteiten).

www.nescioevents.nl

Hoeve Biesland
Jan Duijndam
Biologisch-dynamische boerderij met een moestuin, (melk)veehouderij en boerderijwinkel. Hun missie is om mensen bewust te maken van de verbinding tussen mens, dier en natuur.

www.hoevebiesland.nl
https://www.facebook.com/HoeveBiesland/?fref=ts
@HoeveBiesland

Topkrop
Chris Noordam
Kweekbedrijf gericht op het produceren van kropsla.

www.topkrop.nl
https://www.facebook.com/TopKrop-166327160214739/
@topkrop

De Paardenstal
J.P. van Leeuwen
Horecaboerderij met een melkveehouderij en veel recreatieve activiteiten.

www.depaardenstal.com
www.facebook.com/DePaardenstal
@DePaardenstal1

Zuivelcoöperatie Delflandshof
Jan van der Kooij
Melkcoöperatie van kringloopboeren uit het Delfland.

www.delflandshof.nl
https://www.facebook.com/DelflandseZuivel/?fref=ts

De Proefschuur
Leen van Marion
Gezamenlijk initiatief van verschillende akker- en tuinbouwers in Voorne-Putten om hun producten te bundelen en aan de man te brengen bij supermarkten en cateringbedrijven.

www.deproefschuur.com

De Proefschuur Coöperatie
Anneke Lugtenburg
Gezamenlijk initiatief van verschillende akker- en tuinbouwers in Voorne-Putten om hun producten te bundelen en aan de man te brengen bij supermarkten en cateringbedrijven.

www.deproefschuur.com
www.facebook.com/anneke.lugtenburg
@ALugtenburg

De Drie Wedden
Anja Slob
Biologische veehouderij met eigen vleespakketten.

www.dedriewedden.nl
https://www.facebook.com/dedriewedden/fref=ts&locale=nl_NL
@DeDrieWedden

Doelwyck B.V. / Bioaanhuis VOF
Matthijs Tak
Biologische groenteteler met webwinkel en bezorgdienst voor biologische producten aan huis.

www.bioaanhuis.nl
www.facebook.com/VriendenvanDoelwyck
@bioboermatthijs

Landzicht Biologisch
Ageeth Visser
Biologisch landbouwbedrijf met groente-abonnement.

www.groentenabonnement.nl
www.facebook.com/groentenabonnement
@groentenabo

Vossenburg
Adjan Vos
Multifunctioneel bedrijf met groententeelt en akkerbouw voor speciale gewassen, een winkel, schapenfokkerij en paardenpensioen.

https://www.facebook.com/Stal-Vossenburg-539526499407495/

Biokaas Kinderdijk
Bas Blokland
Biologische kaasmakerij met ambitie om kaas (producten) gemaakt van 'oermelk' (A2A2 melk) in de markt te zetten.

www.biokaaskinderdijk.nl
https://www.facebook.com/BiokaasKinderdijk/?fref=ts

De Rode Mus
Katrien Prak
Bessenteler met een kort seizoen van 8 weken en directe verkoop aan de klant en afzet via Rechtstreex.

www.derodemus.nl
www.facebook.com/derodemus

De Stuifakker
Wesley Koetsheid
Jonge, biologische tuinderij met eigen groentepakketten.

www.tuinderij-destuifakker.nl
www.facebook.com/FruitteeltbedrijfDeStuifakker/

Westlandse Aardbei
Sandra Huysman
Aardbeienteler en producent van aardbeienproducten (beleg, siroop etc.) uit het Westland.

www.westlandseaardbei.com
www.facebook.com/westlandseaardbei
@Westl_Aardbei

De Hazendonkhoeve / Het Hazendonkje
Matthijs Baan
Modern melkveebedrijf met een agrarisch kinderdagverblijf op twee locaties als nevenactiviteit.

www.hethazendonkje.nl
www.facebook.com/HetHazendonkje

G. Van Herk
Gert van Herk
Tuinbouwbedrijf met oog voor natuur en recreatie.

egvherk@xs4all.nl

B. Zevenbergen
Lena Zevenbergen
Regulier fruitteeltbedrijf van peren (95%) en appels (5%) op ca. 8 hectare grond.

www.facebook.com/LenaZevenbergen
@7bergenFruit

Ons Vlees
Abderrahim Bouna
Initiatief om ethisch verantwoord en halal vlees direct van de boer naar de consument te krijgen.

www.onsvlees.nl

Uw Volkstuin
Gerrit van den Hoek
Een volkstuin in een kas gericht op hobbytuinders die fruit, groenten en/of bloemen willen kweken.

www.uwvolkstuin.nl
www.facebook.com/gerrit.vandenhoek

Zorgboerderij De Parel
Bali Herlaar-Blom
Zorgboerderij voor jongeren tussen de 6 en 25 jaar met een verstandelijke beperking die in hun eigen sociale en drukke stedelijke omgeving niet goed mee kunnen komen.

www.zorgboerderijdeparel.nl
www.facebook.com/zorgboerderijdeparel
@ALugtenburg

MASTERCLASS
STAD & PLATTELAND

KK samenwerking heeft geresulteerd in een nieuw concept….Bram's

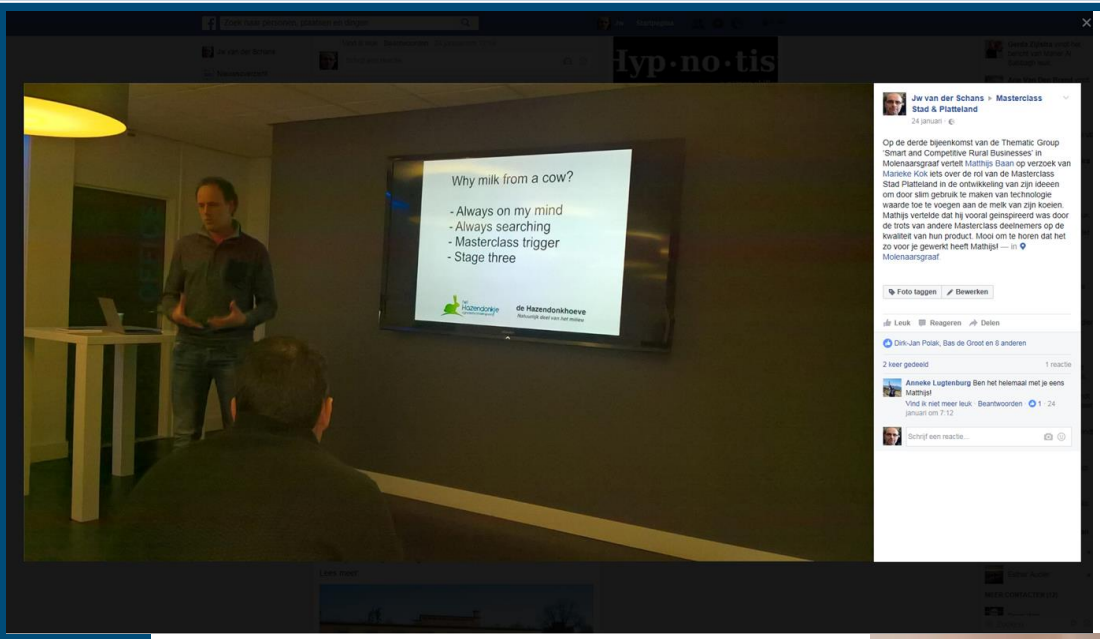

Rotterdamse Stoof !

De-commodificatie van zuivel

Elke boer is uniek

Elke weide is uniek

Elke koe is uniek

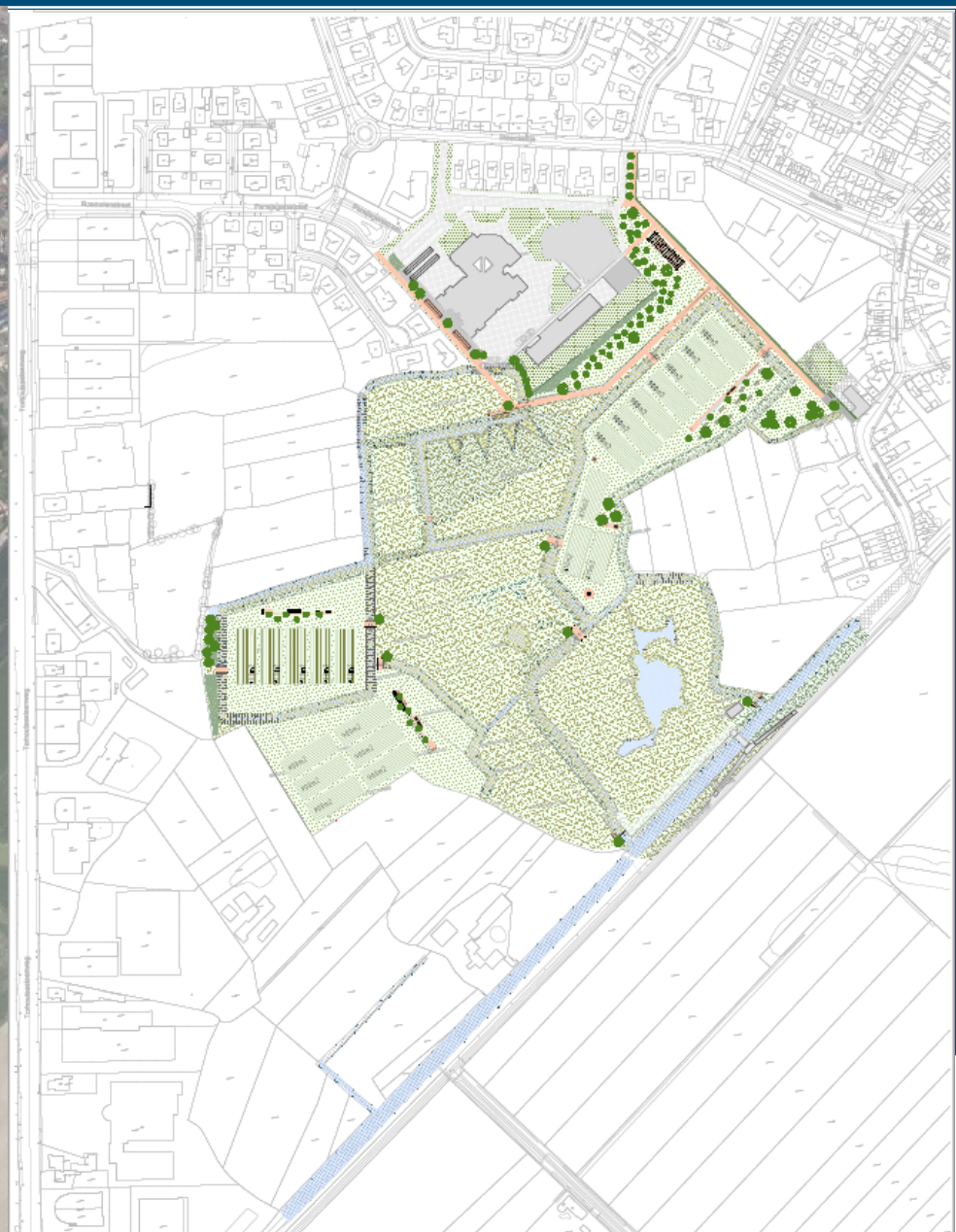
Elke melk is uniek

Elke MELK

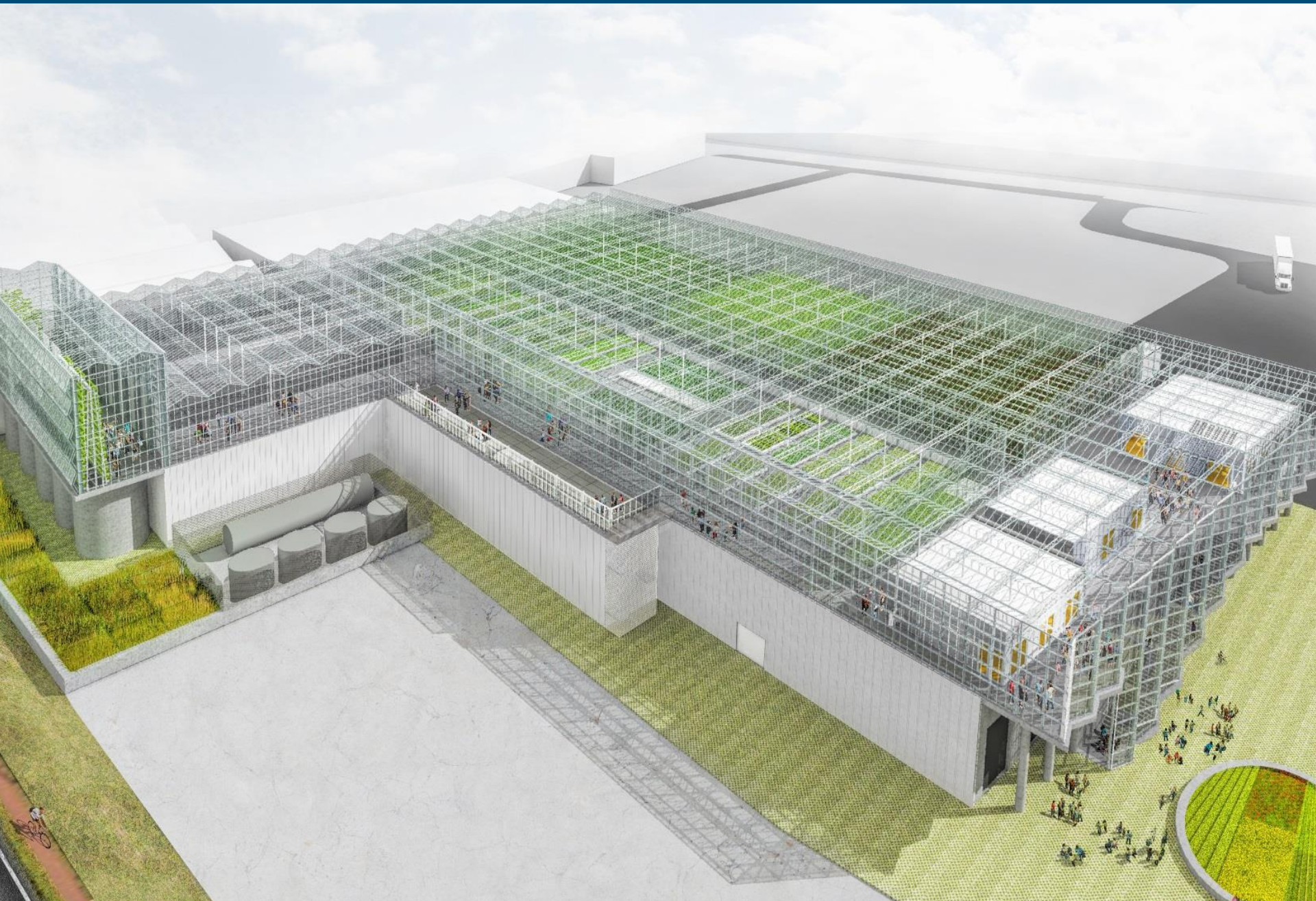

PPPL4 Landbouwpark Tuinen van Stene

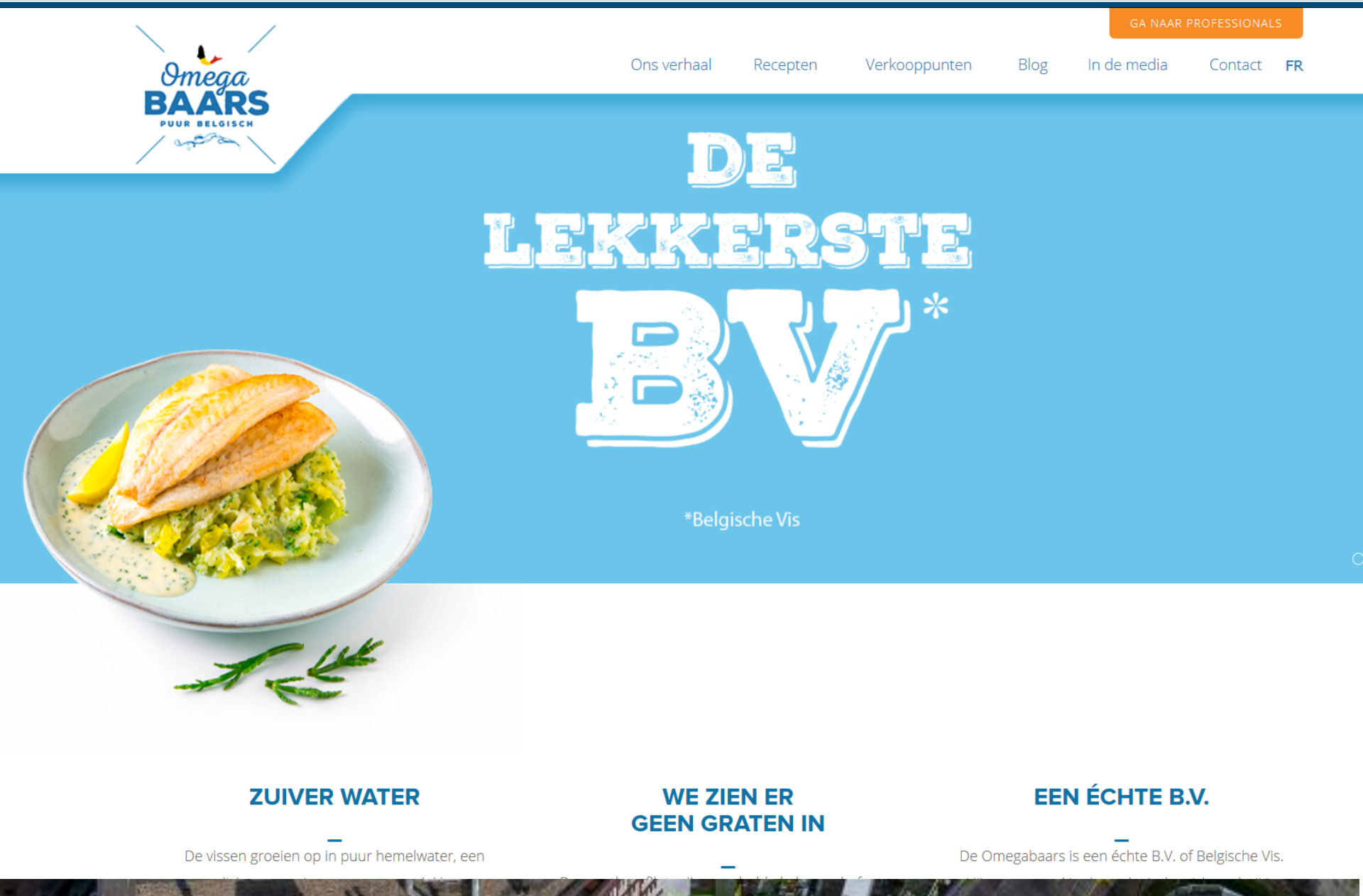

PPPL2 Professionele stadslandbouw REO

QO Hotel Amstelkwartier

Knuffelproject of verdienmodel?

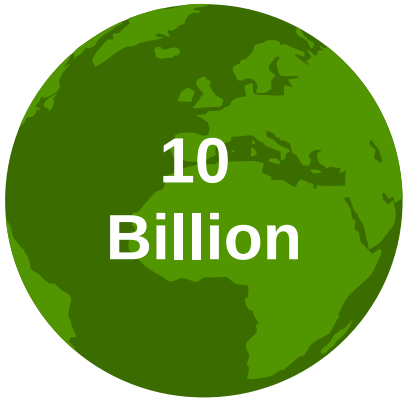
→ Maarten Vandecruys

URBAN CROP SOLUTIONS

'Low Countries - Urban Farming'

Brussel, 15 December, 2017

Our planet is facing a global challenge

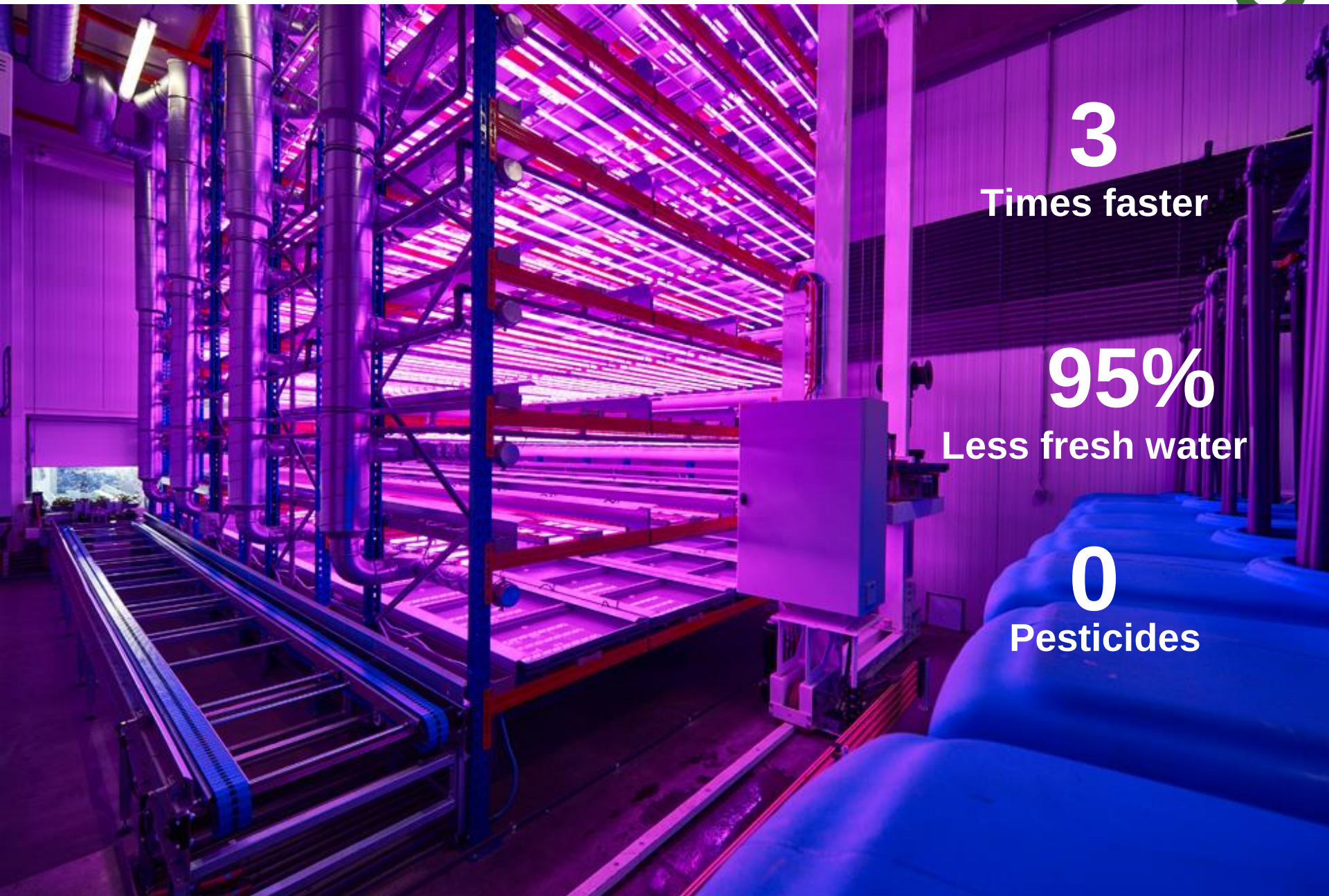

GREENPOINT WOOD EXCHANGE
STOP

3
Times faster
95%
Less fresh water
0
Pesticides

URBAN CROP
SOLUTIONS

URBAN CROP SOLUTIONS

Lettuce stay in touch!

Grote Heerweg 67
8791 Beveren-Leie (Waregem)
BELGIUM
+32 56 96 03 06

800 Brickell Avenue 1100 Suite
Miami (FL, 33131)
USA
+1 (786) 479 8902

www.urbancropsolutions.com

Urban Crop Solutions @U_C_Solutions Urban Crop Solutions

Hoe kan stadslandbouw bijdragen aan circulaire economie?

→ William Donck

PERMAFUNGI

LOW COUNTRIES – URBAN FARMING
DECEMBER 15TH 2017

How urban farming can contribute to circular economy?

PERMAFUNGI

PERMAFUNGI
Eat Grow Learn
PERMAFUNGI
Eat Grow Learn
one tequila

Sustainable Entrepreneurship

Circular Economy and Innovation

In Practice

Main Figures

	2014 (11 months)	2015 (12 months)	2016 (expected)	**TOTAL**
Invested Capital (€)	6.200	-	12.000	**18.200**
Contracted Loan (€)	5.000	20.000	80.000	**105.000**
Factory Area (m2)	100	200	1.000	**1.000**
Recycled Waste (kg)	n/a	9.080	12.177	**21.257**
Produced Mushrooms (kg)	n/a	2.099	2.815	**4.914**
Compost (kg)	n/a	14.120	18.937	**33.057**
Number of Employees	2	5	7	**7**
Revenues (€)	38.339	172.190	200.997	**411.526**
Turnover	*87%*	*73%*	*77%*	
Subsidies	*13%*	*27%*	*23%*	
Net Result (€)	-1.173	-4.325	4.000	**-1.498**

Challenges and Vision

Julien Jacquet
CEO
julien@permafungi.be
+ 32 472 605 795

William Donck
Production Manager
william@permafungi.be
+ 32 496 39 52 58

PERMAFUNGI
Eat·Grow·Learn

Hoe kan stadslandbouw bijdragen aan circulaire economie?

→ Sven Thorissen

Low Countries – Urban Farming

“Hoe kan stadslandbouw bijdragen aan een circulaire economie?”

Brussel, 15 december 2017

Sven Thorissen

Stadslandbouw Alphen aan den Rijn
Stichting Voedseltuin Rotterdam
FoodLoop

Stichting Voedseltuin Rotterdam

Everyone has the right to have access to fresh & healthy food!

Everyone has the right to be included in society and social life!

VOEDSELTUIN
HELP MENSEN ZICHZELF TE HELPEN
urban farm
started 2011
7000m2
40 volunteers

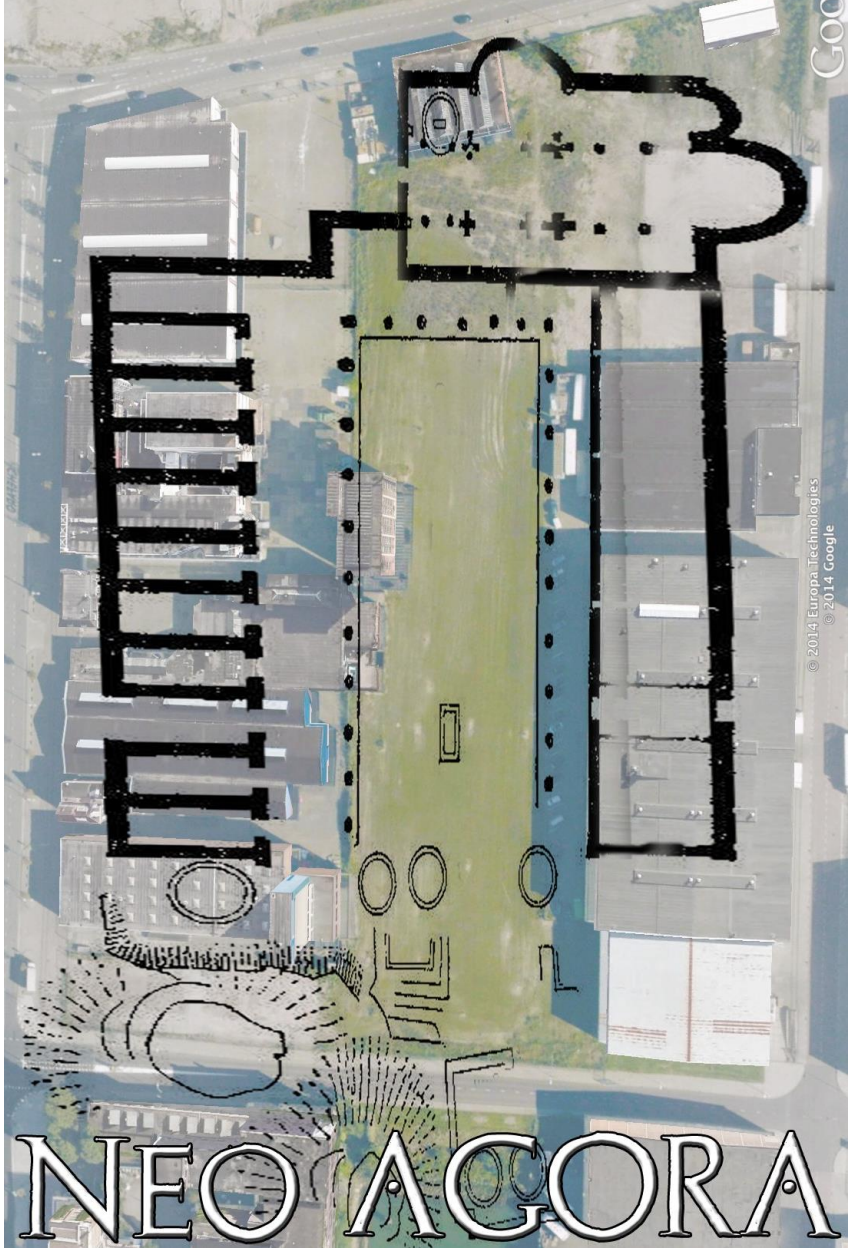

PLUSPUNT BUURTTUIN
DAKAKKER
ESSENBURGPARK
DE SPOORTUIN
DE PLUKTUIN
TUIN DE BAJONET
DE TUSSENTUIN
HOOIDRIFT BLOEMENTUIN
BUURTTUIN VAN DORP
UIT JE EIGEN STAD
PROEFPARK DE PUNT
DE VOEDSELTUIN
BUURTTUIN DAKPARK
DE SCHAT VAN SCHOONDERLOO
TUIN OP DE PIER
TUIN AAN DE MAAS
DE TUIN VAN KATENDRECHT
Park Schoonoord
Het Park
Museumpark
Antwerpse Hoofd
BINNENHAVEN
ROTTERDAMSEMUNT

network

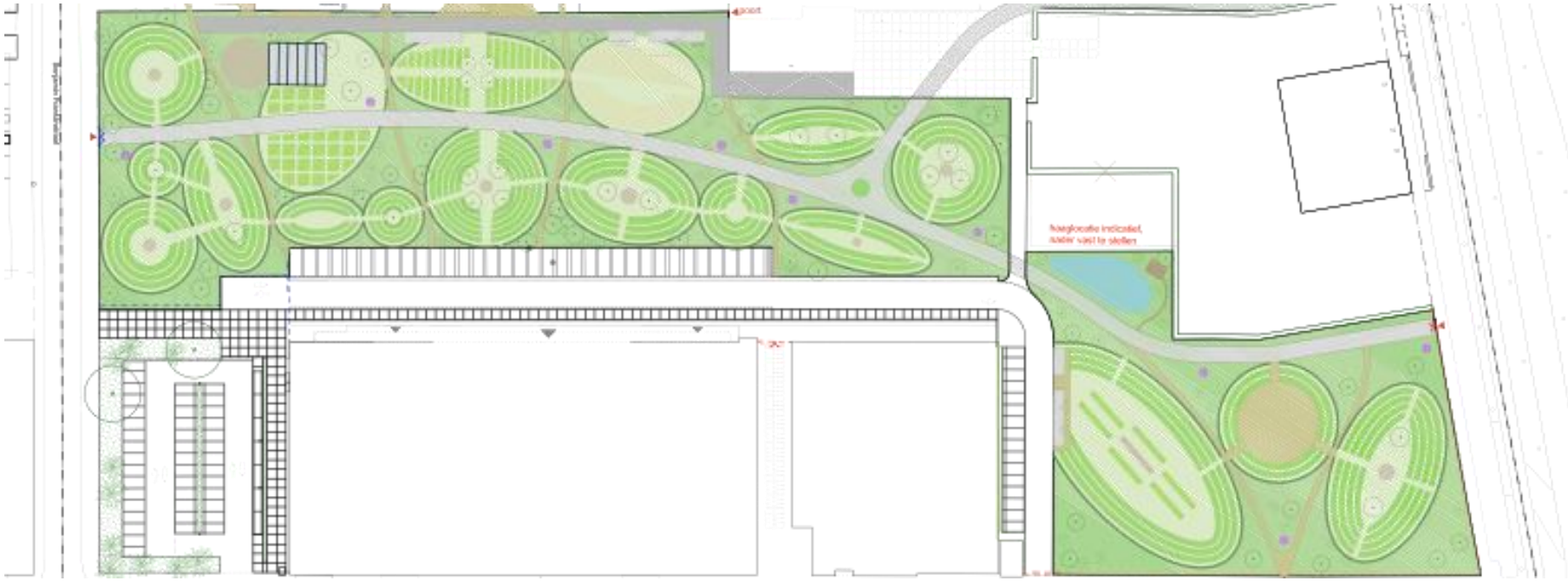

neighborhood

from veggie-garden to food park

before

after

sustainability

water supply

Container home

visitors

preparation

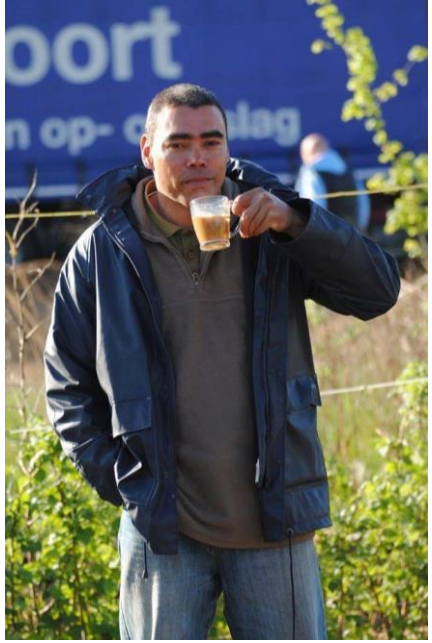
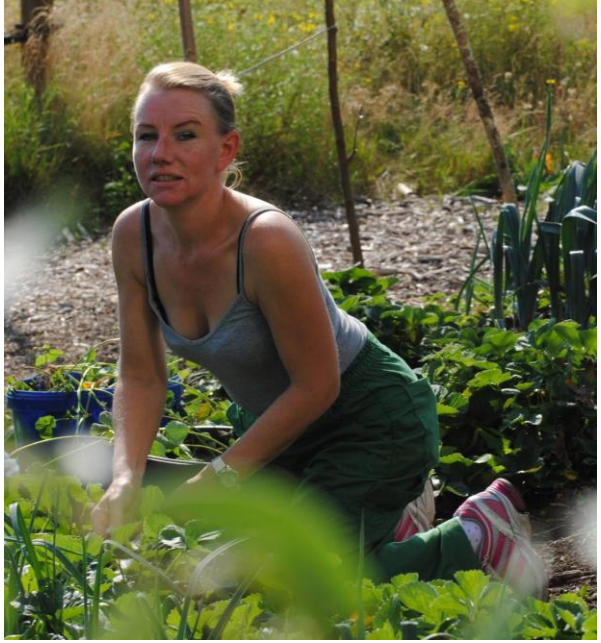

celebration

volunteers

personal development

harvest

produce

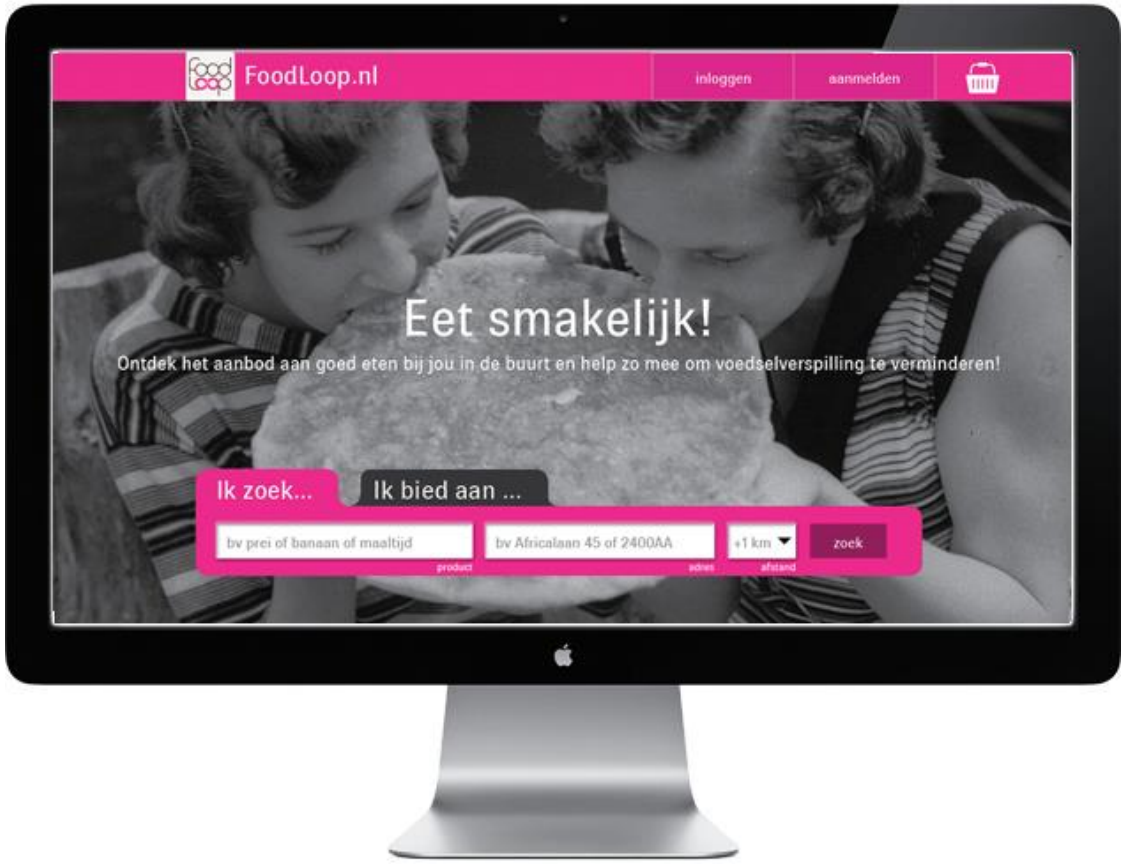

- we produce fresh food for clients of the food bank
- educate, inspire and support people
- create a beautiful & productive public space
- prototype solutions for a sustainable & inclusive society

FoodLoop

Everyone has the right to have access to fresh & healthy food!

Everyone has the right to be included in society and social life!

Food Loop Alphen is een lokaal georiënteerd webportaal waarop supermarkten, horeca en privépersonen voedseloverschotten kunnen aanbieden aan mensen in armoede.

De feiten over voedselverspilling op een rij:

Toch gooien Nederlandse consumenten ieder jaar voor zo'n

€ 2,5 miljard

aan voedsel weg

dat is ongeveer zo'n

50 kg

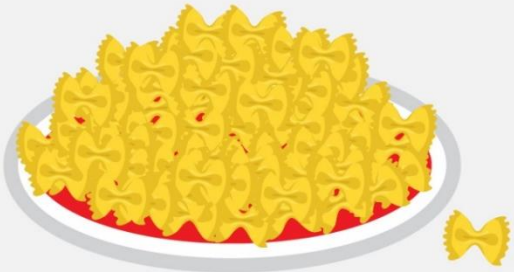
voedsel per persoon per jaar!

Dit staat gelijk aan het weggooien van

een vol bord pasta

per Nederlander, per dag.

Zo'n 14%

van ons eten verdwijnt ongebruikt in de vuilnisbak, jaarlijks zorgt dit voor ***bijna 100.000 vuilniswagens*** vol met goed voedsel!

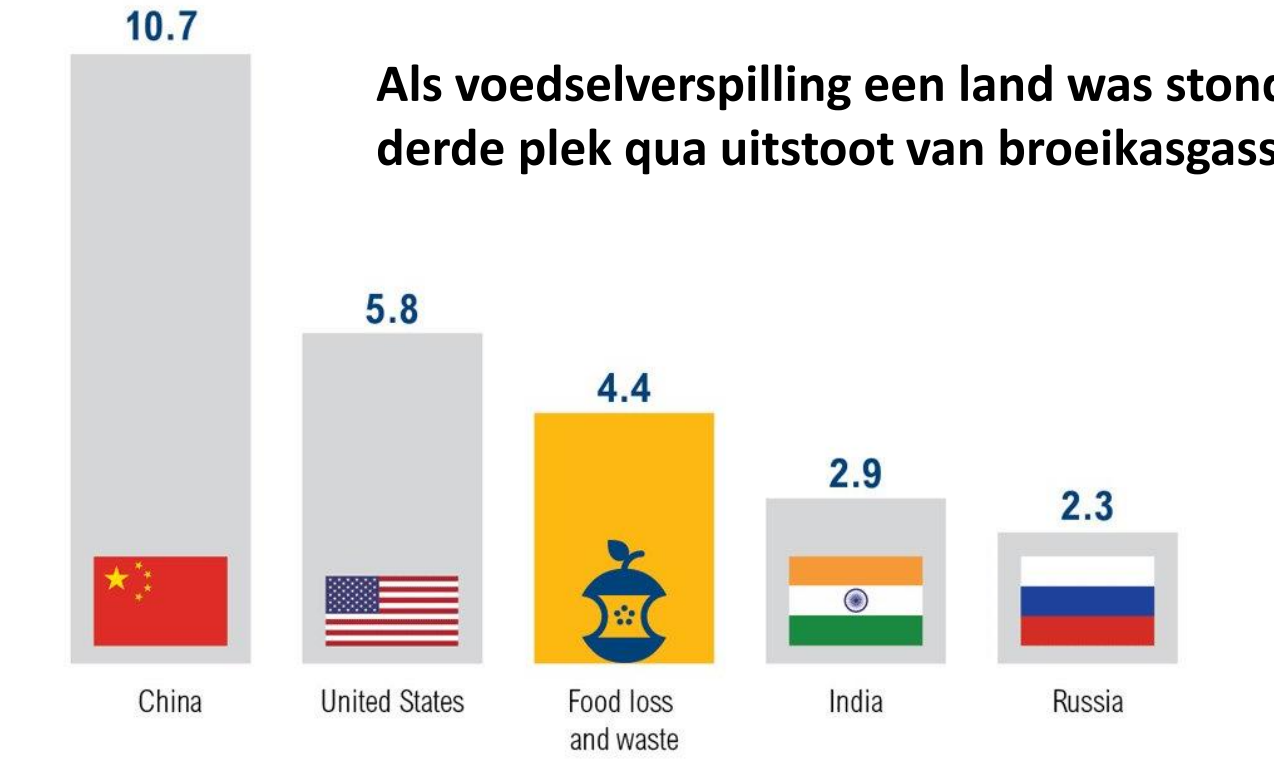

*Zonder voedselverspilling zou de uitstoot per Nederlandse consument gemiddeld met **1,5%** afnemen. Dit staat gelijk aan*

de C02 uitstoot van een miljoen auto's!

Als voedselverspilling een land was stond het op de derde plek qua uitstoot van broeikasgassen!

In Alphen worden op dit moment ca. 600 mensen geholpen door de Voedselbank.
De behoefte is groter: ca. 2750 mensen leven van een bijstandsuitkering.

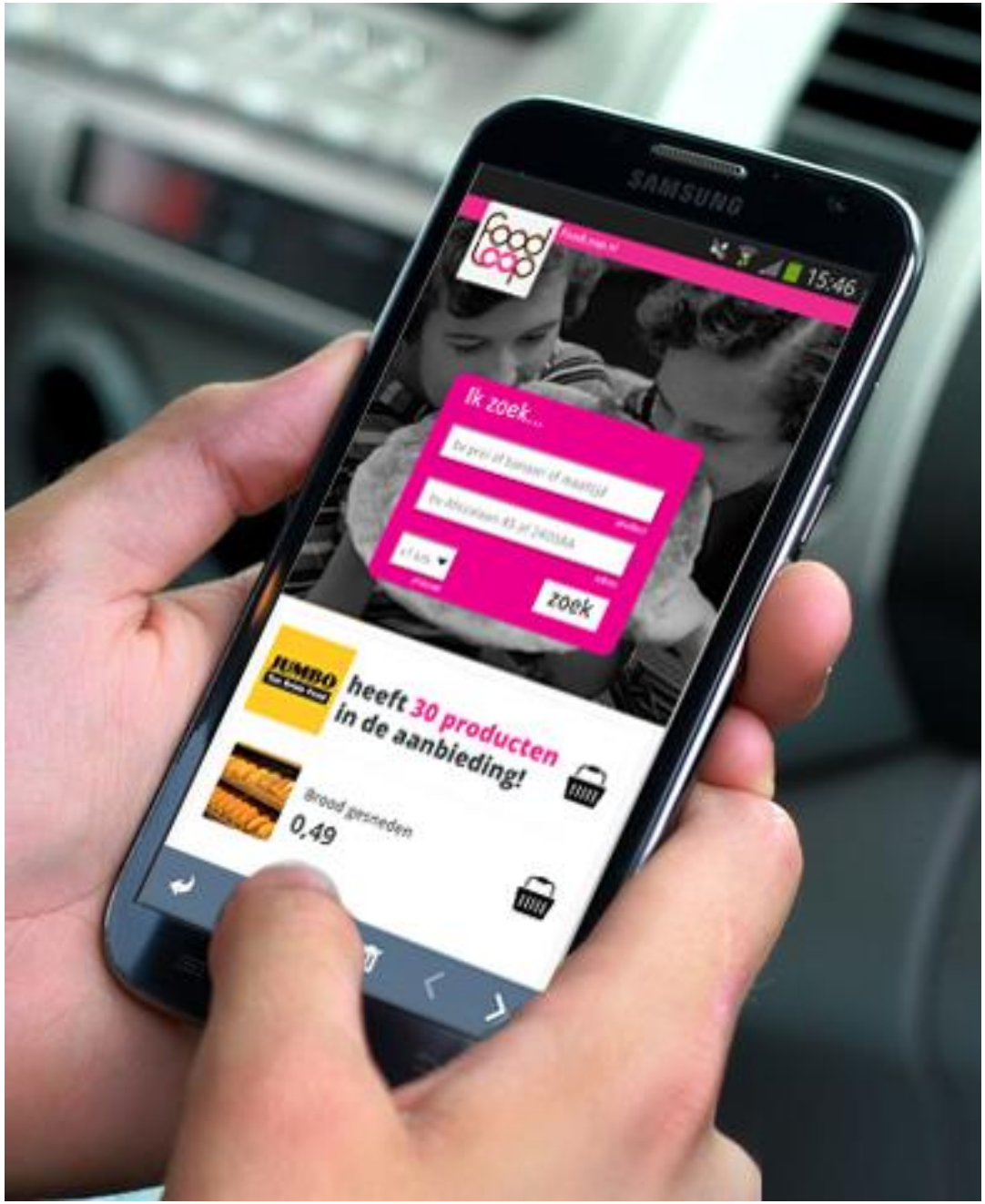
Maar slechts 0,3% van al het verspilde voedsel komt terecht bij de Voedselbank!

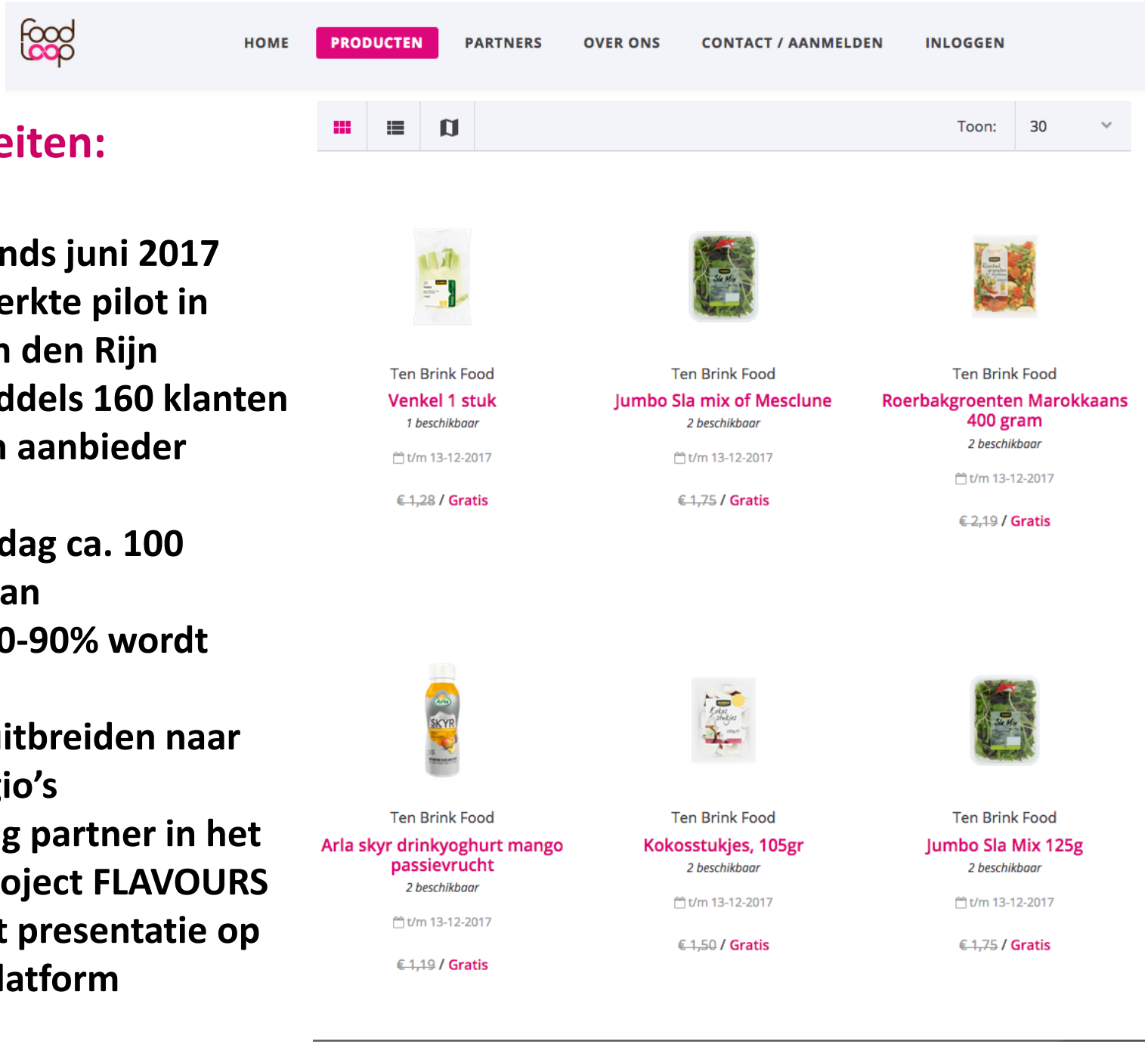
Gebrek aan:

- **mankracht**
- **opslagcapaciteit**
- **koelcapaciteit**
- **alternatieven**
- **actualiteit**

FoodLoop is:

- **decentraal**
- **actueel**
- **persoonlijk**
- **makkelijk**
- **dichtbij**

FoodLoop feiten:

- is online sinds juni 2017
- lokaal beperkte pilot in Alphen aan den Rijn
- heeft inmiddels 160 klanten
- slechts een aanbieder (Jumbo)
- biedt elke dag ca. 100 artikelen aan
- waarvan 80-90% wordt opgehaald
- wil graag uitbreiden naar andere regio’s
- is observing partner in het Interreg project FLAVOURS
- Binnenkort presentatie op landelijk platform

Dank voor uw aandacht

en

tot straks bij de borrel…!

info@foodloop.nl

+31 6.39.36.12.52

Opgave of kans voor de stad?

→ Michael Moulaert

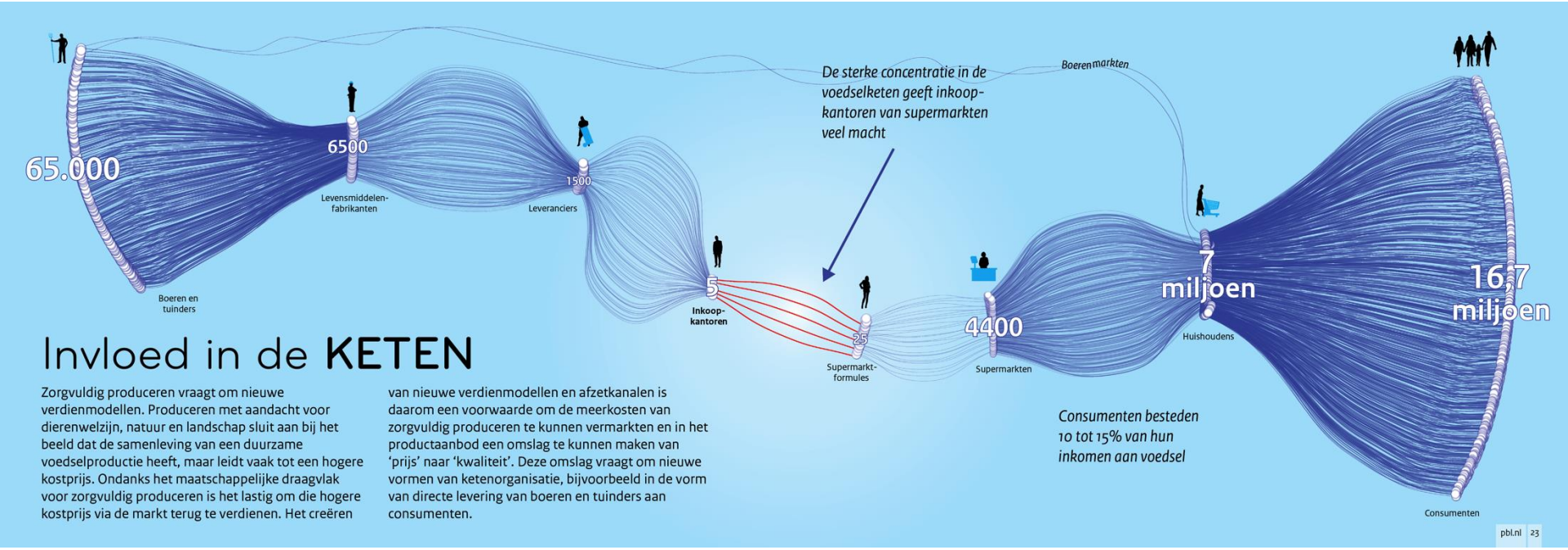

Vlaanderen
verbeelding werkt

vvsg

Opgave of kans voor de stad?

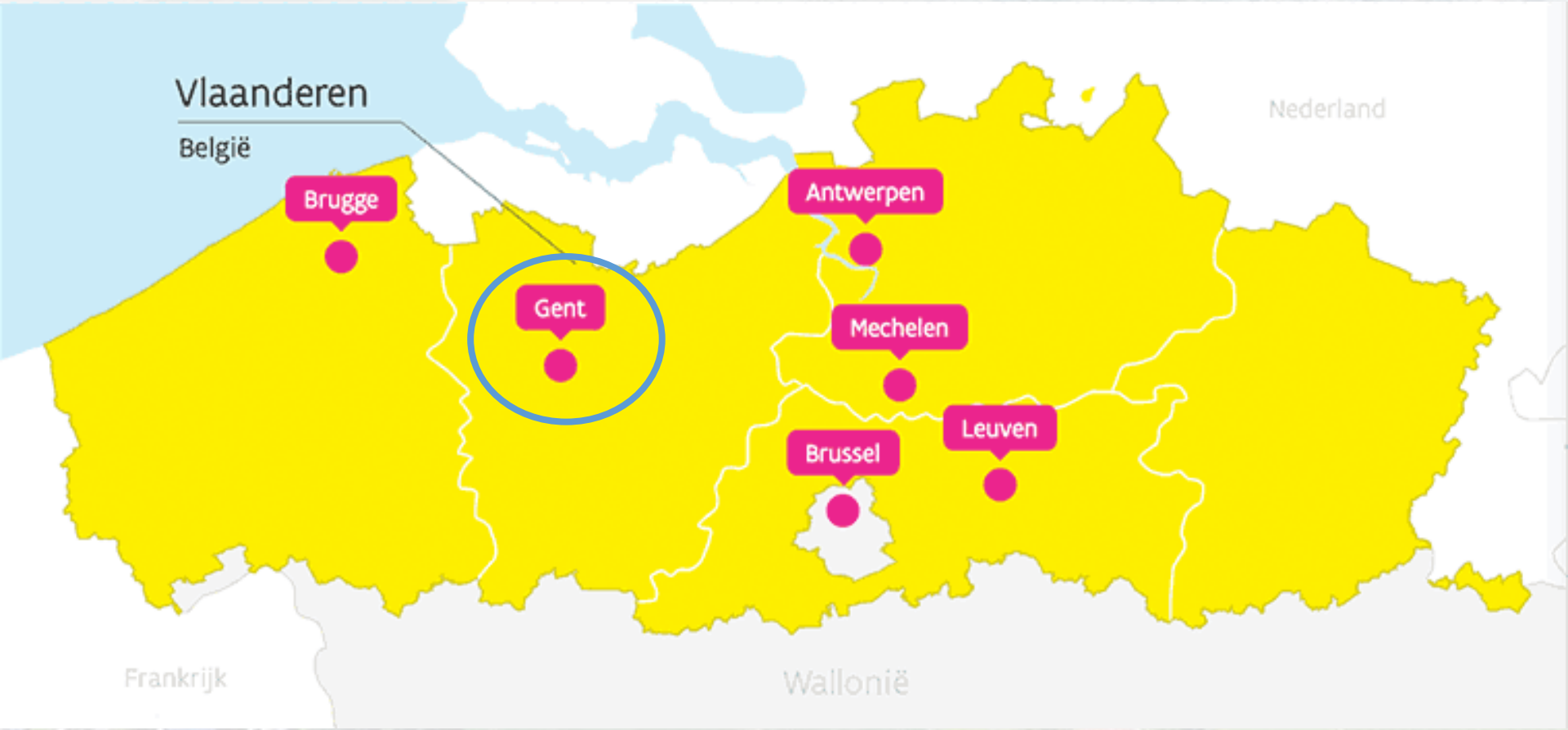
Michael Moulaert – Lokale Voedselstrategie
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

Invloed in de **KETEN**

Zorgvuldig produceren vraagt om nieuwe verdienmodellen. Produceren met aandacht voor dierenwelzijn, natuur en landschap sluit aan bij het beeld dat de samenleving van een duurzame voedselproductie heeft, maar leidt vaak tot een hogere kostprijs. Ondanks het maatschappelijke draagvlak voor zorgvuldig produceren is het lastig om die hogere kostprijs via de markt terug te verdienen. Het creëren van nieuwe verdienmodellen en afzetkanalen is daarom een voorwaarde om de meerkosten van zorgvuldig produceren te kunnen vermarkten en in het productaanbod een omslag te kunnen maken van 'prijs' naar 'kwaliteit'. Deze omslag vraagt om nieuwe vormen van ketenorganisatie, bijvoorbeeld in de vorm van directe levering van boeren en tuinders aan consumenten.

Vlaanderen
België
Nederland
Brugge
Gent
Antwerpen
Mechelen
Leuven
Brussel
Frankrijk
Wallonië

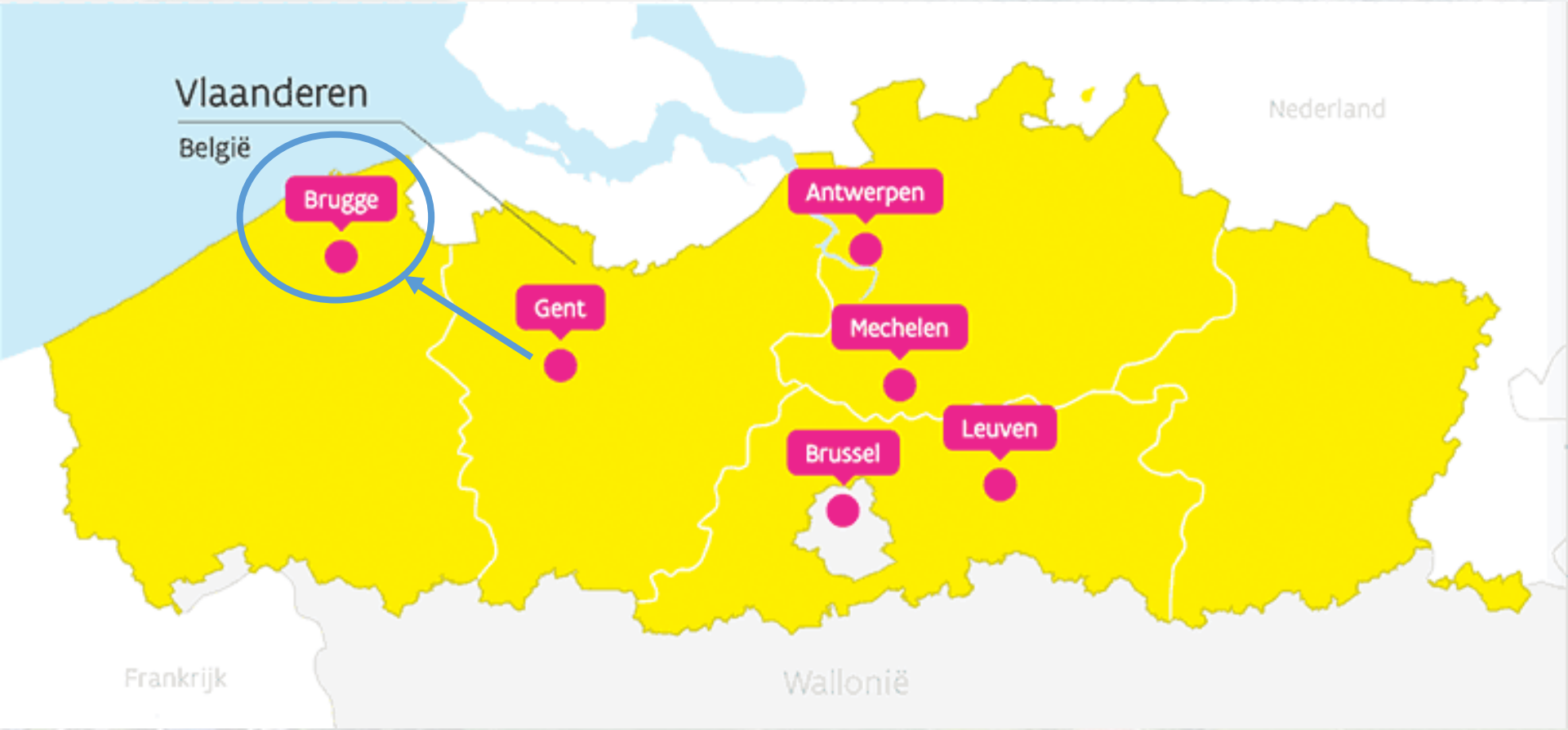
GENT EN GARDE

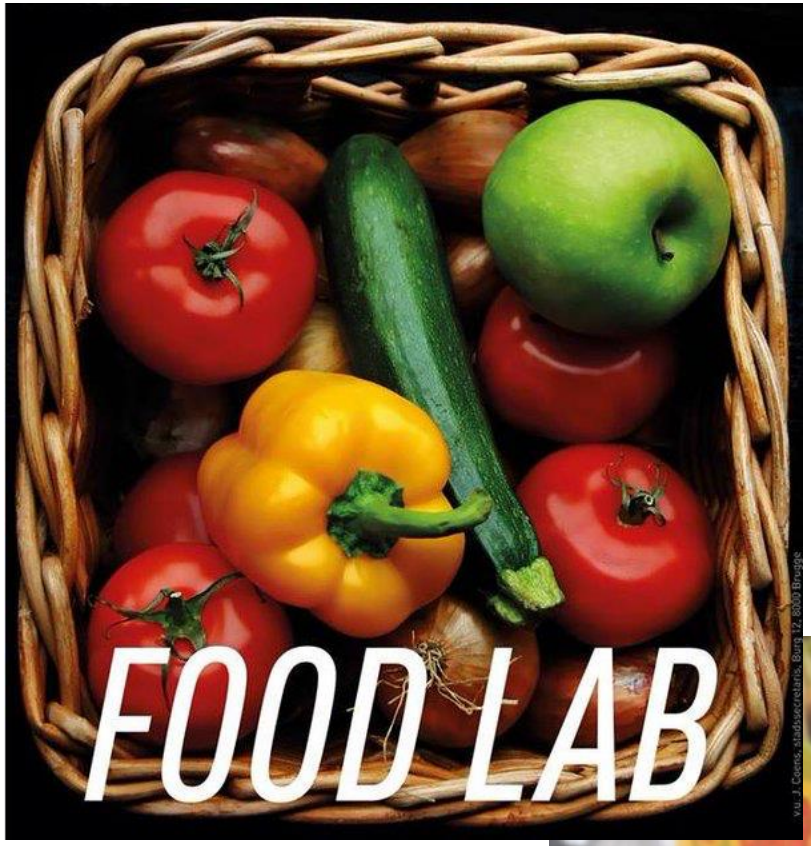

20% ondersteunt initiatieven die voedselverliezen valoriseren

Vlaanderen
België
Brugge
Gent
Antwerpen
Mechelen
Leuven
Brussel
Nederland
Frankrijk
Wallonië

Food Smart Cities For Development

60% gemeentendiensten koopt regelmatig dranken uit eigen streek

VEGETARISCH AANBOD

Verminder de vlees- en visconsumptie, geef altijd een vegetarisch, evenwaardig aanbod/alternatief. Of bied enkel vegetarische hapjes en maaltijden aan, vergeet backstage niet!

BE KIND TO ANIMALS

Voor broodjes-maaltijden is een broodje kaas als alternatief zeker niet voldoende, er zijn verschillende mogelijkheden qua broodbeleg, hapjes, snacks.

Voorzie je zelf iets, bio winkels in Brugge hebben voldoende alternatieven (ook al in de meeste supermarkten).

Recepten vind je op: www.eva.be

Veggie cateraars: www.evavzw.be/resto

BIO AANBOD

Bio producten kan je zelf aankopen in bio winkels of supermarkten (of navragen bij cateraar of ze hiermee werken.) Bioproducten hoeven niet per **definitie duurder te zijn, laat je goed** informeren en kies voor producten van het seizoen.

Het EU Biolabel is een Europees label dat verplicht is voor alle biologische verpakte producten in Europa, opgericht in 2010. Het label is enkel van toepassing op voedingsproducten.

Het label garandeert dat de productie gebeurt volgens de strenge regels van de biologische landbouw, verwerking en verkoop. Aan de hand van dat label kunnen consumenten overal in Europa bio herkennen.

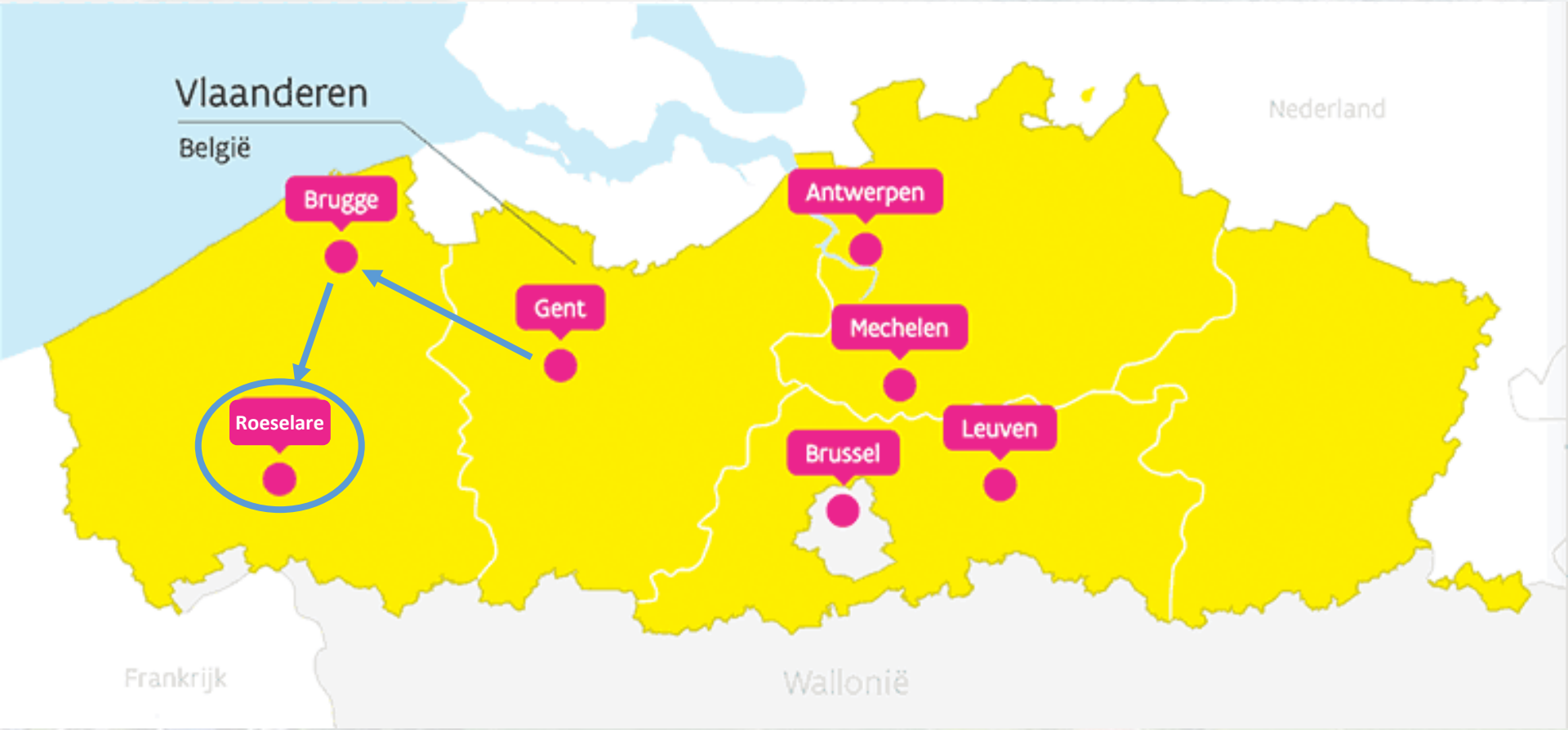
Het Biogarantie®-label is een Belgisch label. Zie je het Biogarantie®-label op een bioproduct, dan werd het in de meeste gevallen op de markt gebracht door een Belgisch bedrijf.

Vind bio producten in je buurt: www.biomijnnatuur.be/biopunten?lat=51.2299337&lng=3.202841600000056&loc=8000+Brugge%2C+Be

KOOP JE ONVERPAKTE BIOPRODUCTEN, BIJVOORBEELD LOSSE TOMATEN, DAN CHECK JE BEST HET BIOLABEL DAT VASTHANGT AAN DE KIST OF JE VRAAGT AAN JE WINKELIER, MARKTKRAMER OF BOER NAAR DE CERTIFICERING.

Vlaanderen
België
Nederland
Brugge
Gent
Antwerpen
Mechelen
Roeselare
Brussel
Leuven
Frankrijk
Wallonië

LOKAAL

VAN HIER, VOOR JOU

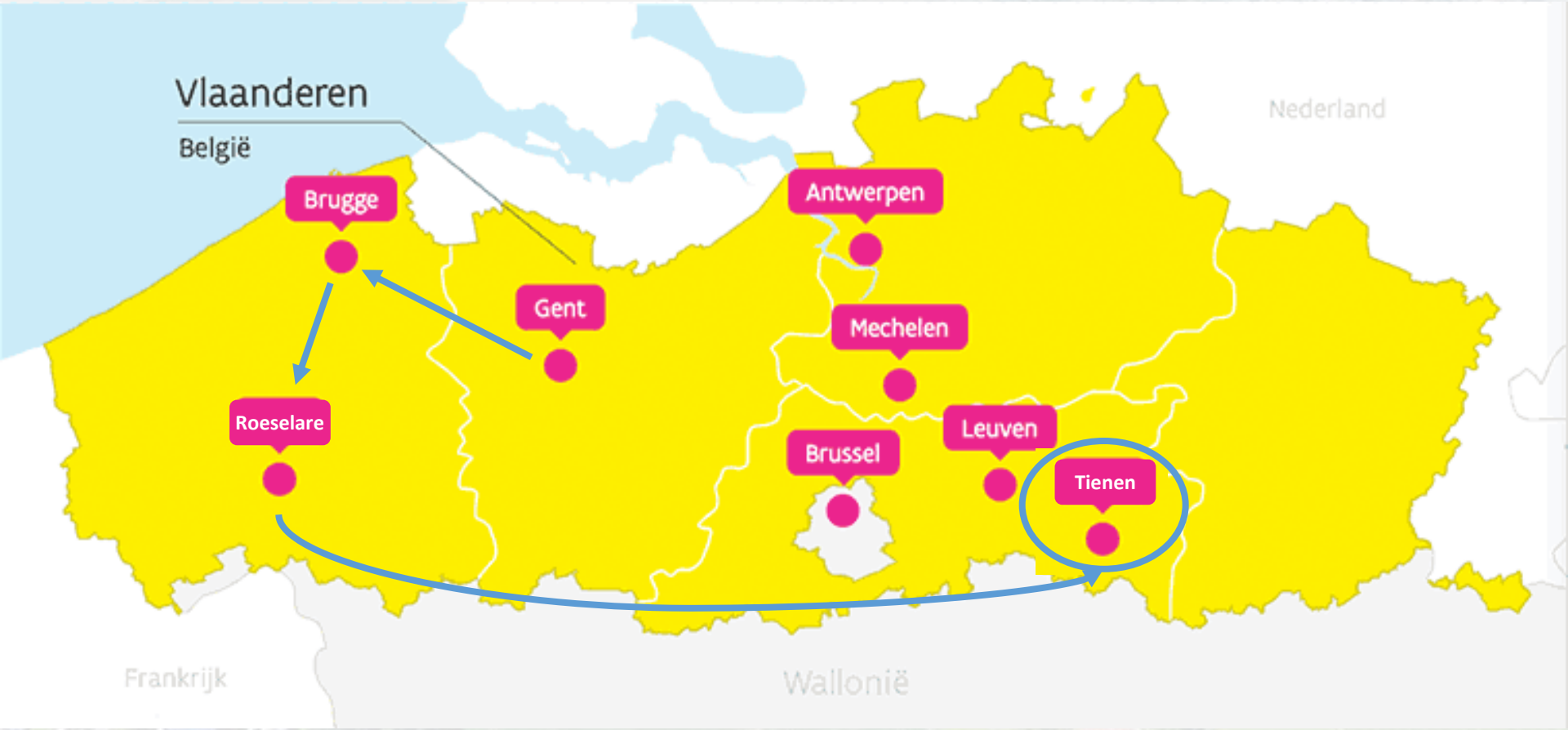

© FotoFever

70 % gemeenten zet grond in voor volkstuinen

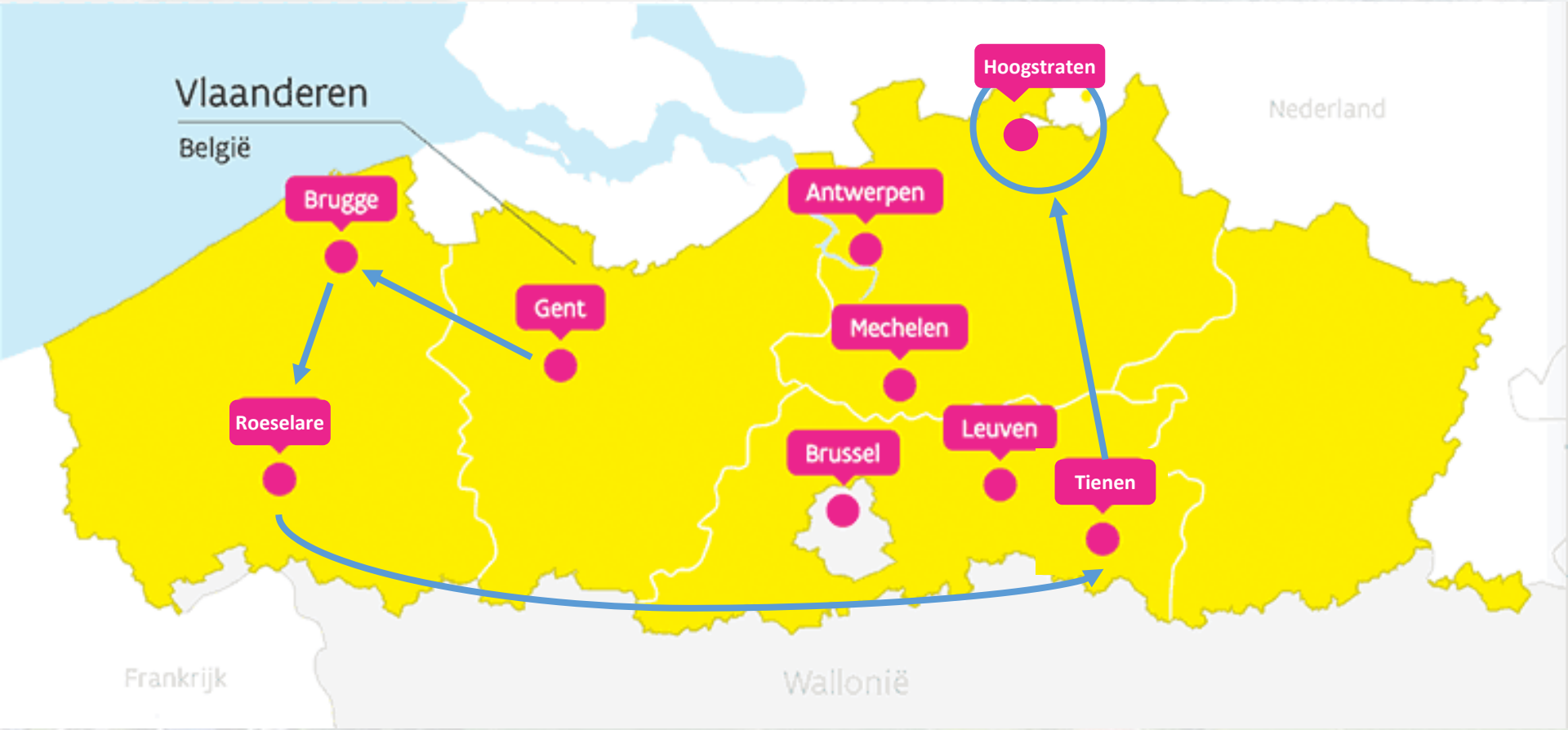
velt
SAMEN
ECO
ACTIEF

Vlaanderen
België
Nederland
Brugge
Gent
Antwerpen
Mechelen
Roeselare
Brussel
Leuven
Tienen
Frankrijk
Wallonië

Welkom
StadsAkker!
HOU VANAF APRIL WWW.STADSAKKER.BE IN DE GATEN

75 % gemeenten bezit landbouwgrond

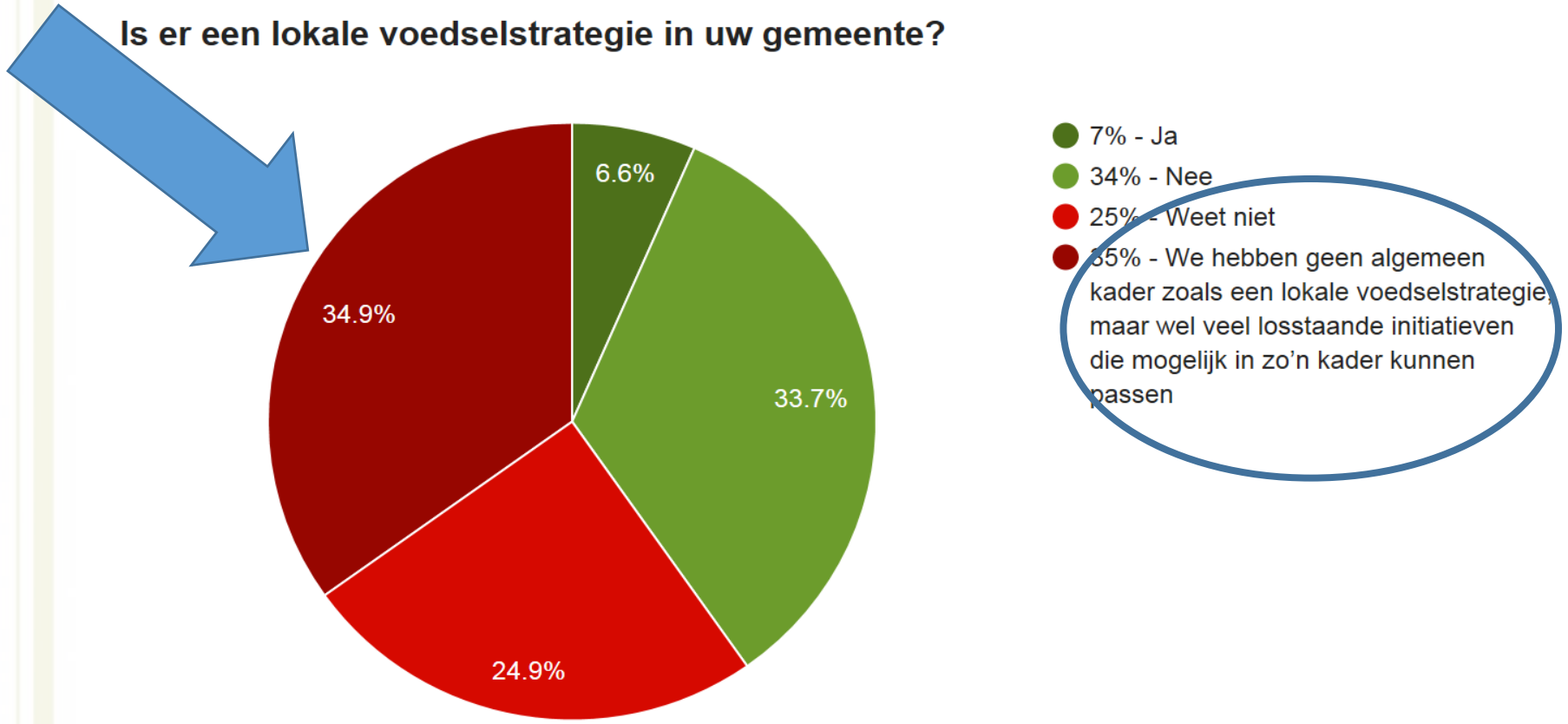

Vlaanderen
België
Hoogstraten
Nederland
Brugge
Antwerpen
Gent
Mechelen
Roeselare
Brussel
Leuven
Tienen
Frankrijk
Wallonië

Hoogstraten
stadsbestuur

35% heeft initiatieven die kunnen passen in een voedselstrategie

Bedankt!

Michael Moulaert – Lokale Voedselstrategie
Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

michael.moulaert@vvsg.be
+32(0)484060047
Nieuwsbrief: eepurl.com/c18Se9

Opgave of kans voor de stad?

→ Jos van Leussen

STADSLANDERIJEN

www.stadslanderijen.nl

6 ZATERDAG 23 JULI 2016 Nieuwe Oogst
REGIO

Initiatiefnemer Jos van Leussen van De Zwolse Stadslanderijen verbindt stad met platteland

Eten van lokale boer met verhaal

BERRIE KLEIN SWORMINK

Een betere leefomgeving creëren rond de stad Zwolle in combinatie met het produceren van goed en eerlijk voedsel voor de stadsbewoners. Dat wil initiatiefnemer Jos van Leussen bereiken met het project De Zwolse Stadslanderijen.

REPORTAGE

Niet eerst jarenlang praten of wachten op subsidiestromen, maar gewoon beginnen. Jos van Leussen uit Zwolle is van het type 'niet zeuren, maar doen'. Afgelopen voorjaar namen biologische boeren rond de wijk Berkum bij de IJsselstad 32 hectare grond van projectontwikkelaar BPD Ontwikkeling (voorheen Bouwfonds) en Trebbe in gebruik. En daarmee vormden ze het

Het eerste product onder het label De Zwolse Stadslanderijen is biologisch rundvlees.

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

I
Omschakelen naar biologisch

II
Teelt diversiteit vergroten

III
N&Landschapsherstel & recreatieve toegankelijkheid

IV
Directe afzet op de stad

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

LAND

BOEREN

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

LAND

BOEREN

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Indieningsdocument Dijklanden

Oktober 2016

Namens De Zwolse Stadslanderijen i.o.:

Boer Pelleboer	De Vreugdehoeve	De Huppe	Melkveebedrijf Het Rode Huis
De heer H. Pelleboer	De heer H. Van Assen	De heer A. Van Vilsteren	De heer H. Van Vilsteren

De Zwolse Stadslanderijen i.o.
De heer J.M. van Leussen

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Bijlagen

C.V.'s partnerboeren ZSL
Ondertekende overeenkomst samenwerking partnerboeren
Overzicht (toekomstige) producten en diensten ZSL
Overall planning ZSL 2017
Overzicht partners ZSL

Ondertekende overeenkomst samenwerking partnerboeren

Onderstaande partnerboeren gaan op basis van onderstaande uitgangspunten de samenwerking aan:

Algemeen

- De missie, positionering, propositie en gezamenlijk te leveren producten en diensten vanuit de organisatie ZSL i.o. wordt onderschreven.
- Boeren betalen een lidmaatschapsvergoeding. Deze wordt in gezamenlijkheid vastgesteld, inclusief de verdeelsleutel.
- De eerste ring gronden en erven functioneert als de etalage of het visitekaartje van het gedachtegoed van ZSL.
- Collega-boeren in de stadsrand en omliggende regio's worden gezien als belangrijke partners in het gezamenlijk aanboren van de Zwolse (groei) markt.

Management gronden

- Bij de toekenning van gronden van derden aan boeren, gaan eerste ring ondernemers (uit de stadsrand) in principe voor tweede ring ondernemers. Als de ondernemers uit de 1ste ring gevraagde teelten/producten niet (voldoende) kunnen leveren worden actief ondernemers uit de 2de ring uitgenodigd.
- De gronden van derden (ontwikkelaars, gemeente, natuurorganisaties, etc.) worden bij voorkeur rechtstreeks gepacht door de partnerboeren van ZSL tenzij partijen gezamenlijk de voorkeur geven voor ZSL als pachter. Dit wordt in onderling overleg per situatie bepaald.
- Elk jaar wordt het in overleg met de partners, het door ZSL opgestelde pachtplan geactualiseerd (wie, welke gronden, waar). Dit wordt ingebracht bij het collectief van grondeigenaren. Dit collectief geeft het definitieve akkoord op het voorstel.
  Als het boerensamenwerkingsverband niet tot overeenstemming kan komen over de verdeling van de gronden beslissen de grondeigenaren.
- Tevens wordt het vastgoedbelang van de grondeigenaren verkend. Dit belang wordt meegenomen in het jaarlijkse pachtplan. Het collectief van boeren stelt het plan zodanig op dat eventuele onttrekkingen van gronden voor vastgoedontwikkeling mogelijk blijven. Een continue afstemming door ZSL met de grondeigenaren is belangrijk.
- De pachtovereenkomsten zijn kortlopend met de nadrukkelijke intentie op langdurige verpachting van de gronden.
- Partners staan open voor het gedeeltelijk delen van gronden, materieel en opstallen, mits hun eigen bedrijfsvoering dat toelaat.

Duurzaam bodembeheer, natuur & landschap

- Er kan minimaal worden voldaan aan de eisen van Skal-biocontrole of het bedrijf is formeel in omschakeling. Daarnaast wordt in een geleidelijk proces, gestreefd naar steeds duurzamer boeren.
- De natuur, het landschap en een natuurlijke bodemgezondheid wordt centraal gesteld in het gehele productieproces.
- Er wordt gestreefd naar wisselteelten en polyculturen vanuit het nabootsen van een grootschalig gemengd landbouwsysteem. Daarbij kunnen gronden worden uitgewisseld met collegaboeren, mits passend in de eigen bedrijfsvoering. Er wordt onderkend dat deze vorm van boeren belangrijk is voor een maximale benutting van het biologisch potentieel.
- De biodiversiteit wordt vergroot, waaronder tevens functionele agrobiodiversiteit.
- Er wordt optimaal ruimte gegeven aan fysieke ingrepen voor natuur- en landschapsherstel en recreatieve toegankelijkheid op basis van een totaalvisie voor de stadsrand. Zoals struinpaden, heggen, hagen, slootkanten, akkerranden, bosschages, verhoogd waterpeil, etc. Duurzame, biologische landbouw moet hierbij ten allen tijde mogelijk blijven.
- Er wordt veel ruimte gegeven voor het natuurlijk gedrag van het productiedier.
- Er wordt gestreefd naar oorspronkelijke, regionale, robuuste (dubbeldoel) rassen.

Producten / afzet korte keten / marketing

- De consument wordt centraal gesteld in het gehele productieproces en bij alle ketenpartners.
- Rechtstreekse afzet op de stad, via het overkoepelende label is het streven.
- Er worden producten van hoge kwaliteit geteeld: professioneel, lekker en vers. Vanuit de vraag uit de stad worden nieuwe teelten geïntroduceerd in de 1ste ring.
- Er wordt gestreefd naar het gelijktrekken van de verkoopprijzen voor alle producten die verkocht worden onder het overkoepelend label.
- De verwerking, distributie en marketing wordt gecoördineerd opgezet en uitgevoerd, waarbij materieel en expertise van eigen partners zoveel mogelijk wordt ingezet.
- Er wordt een percentage over de omzet van producten (fee) gerekend voor ZSL.
- Naast directe afzet blijft voor de partners afzet aan landelijke afzetkanalen mogelijk en veelal noodzakelijk. Deze afzet valt buiten de koepelafspraken van de ZSL t.a.v. fee, prijsbepaling, marketing, etc.

Recreatieve toegankelijkheid, beleving, gastheerschap

- De recreatieve toegankelijkheid wordt vergroot. Bewoners uit Zwolle en omliggende regio's kunnen kennis maken met het bedrijf. Gastheerschap staat hoog in het vaandel. Ook het erf is zoveel mogelijk toegankelijk met behoud van voldoende privacy en veiligheid.
- Burgers van aangrenzende wijken worden actief geïnformeerd over het boeren, het land, de producten en de natuur en worden waar mogelijk in staat gesteld incidenteel te participeren in werkzaamheden op de boerderij.
- Er worden fysieke en sociale verbindingen aangegaan met de aanliggende woonwijken en er wordt tijd geïnvesteerd aan community-vorming rondom het thema natuur, voedsel en recreatie en sociale interactie in de stadsrand.
- De Zwolse werkgelegenheid in de (verbrede) landbouw wordt gestimuleerd. Er wordt ruimte gegeven voor jonge ondernemers/starters, laaggeschoolden, opleidingstrajecten en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Innovaties & experiment

- Op basis van marktvraag en op eigen initiatief worden duurzame innovaties en experimenten uitgevoerd in nauwe samenwerking met onderwijs, onderzoeksinstellingen, overheid, natuurorganisaties en organisaties buiten de sector vanuit cross overs (food, horeca, toerisme, zorg).
- De opgedane kennis wordt actief gedeeld met buitenwereld en collega's.

Namens De Zwolse Stadslanderijen i.o.:

Boer Pelleboer
De heer H. Pelleboer

De Vreugdehoeve
De heer H. Van Assen

De Huppe
De heer A. Van Vilsteren

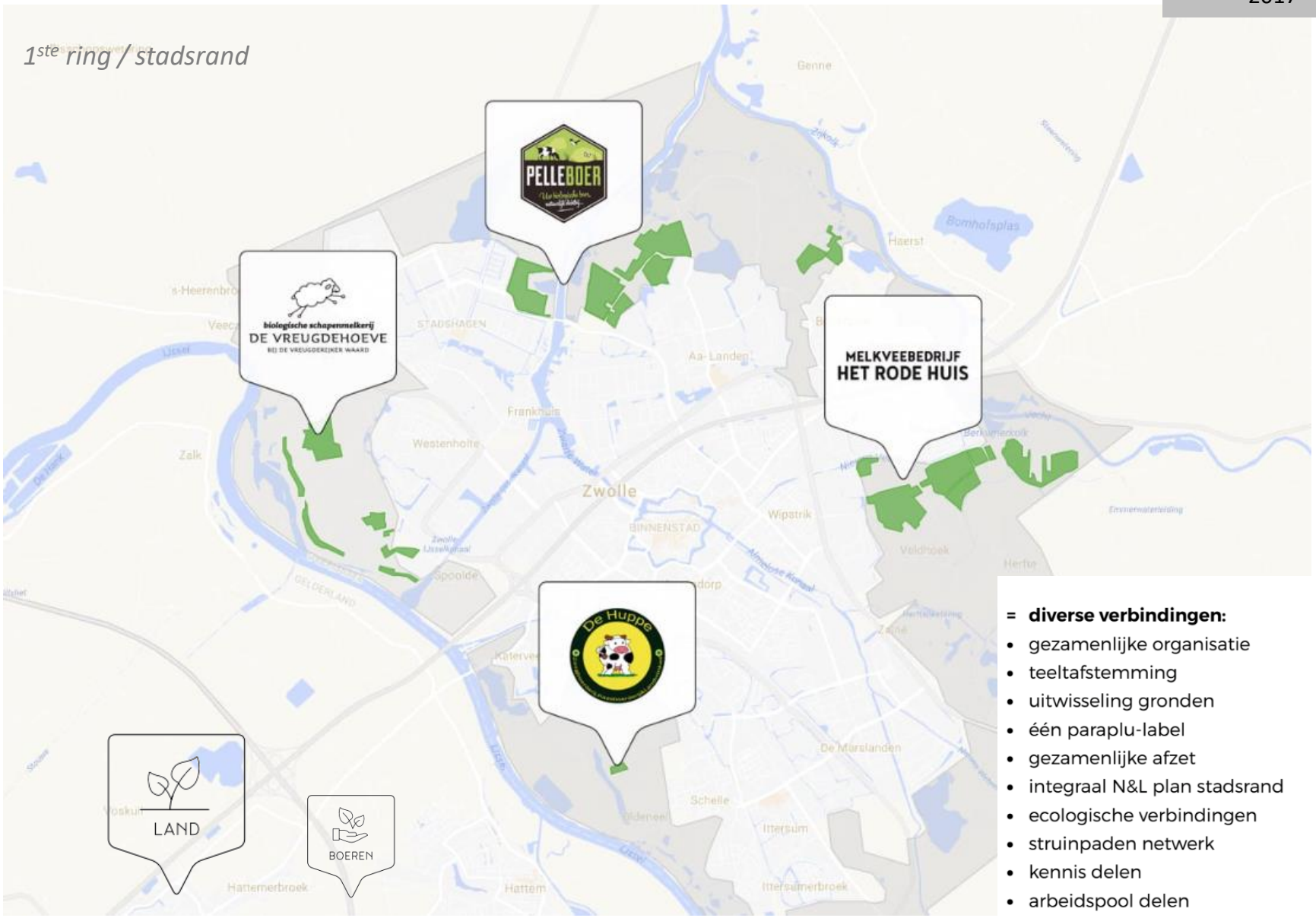
Melkveebedrijf Het Rode Huis
De heer H. Van Vilsteren

De Zwolse Stadslanderijen i.o.
De heer J.M. van Leussen

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

1ste ring / stadsrand

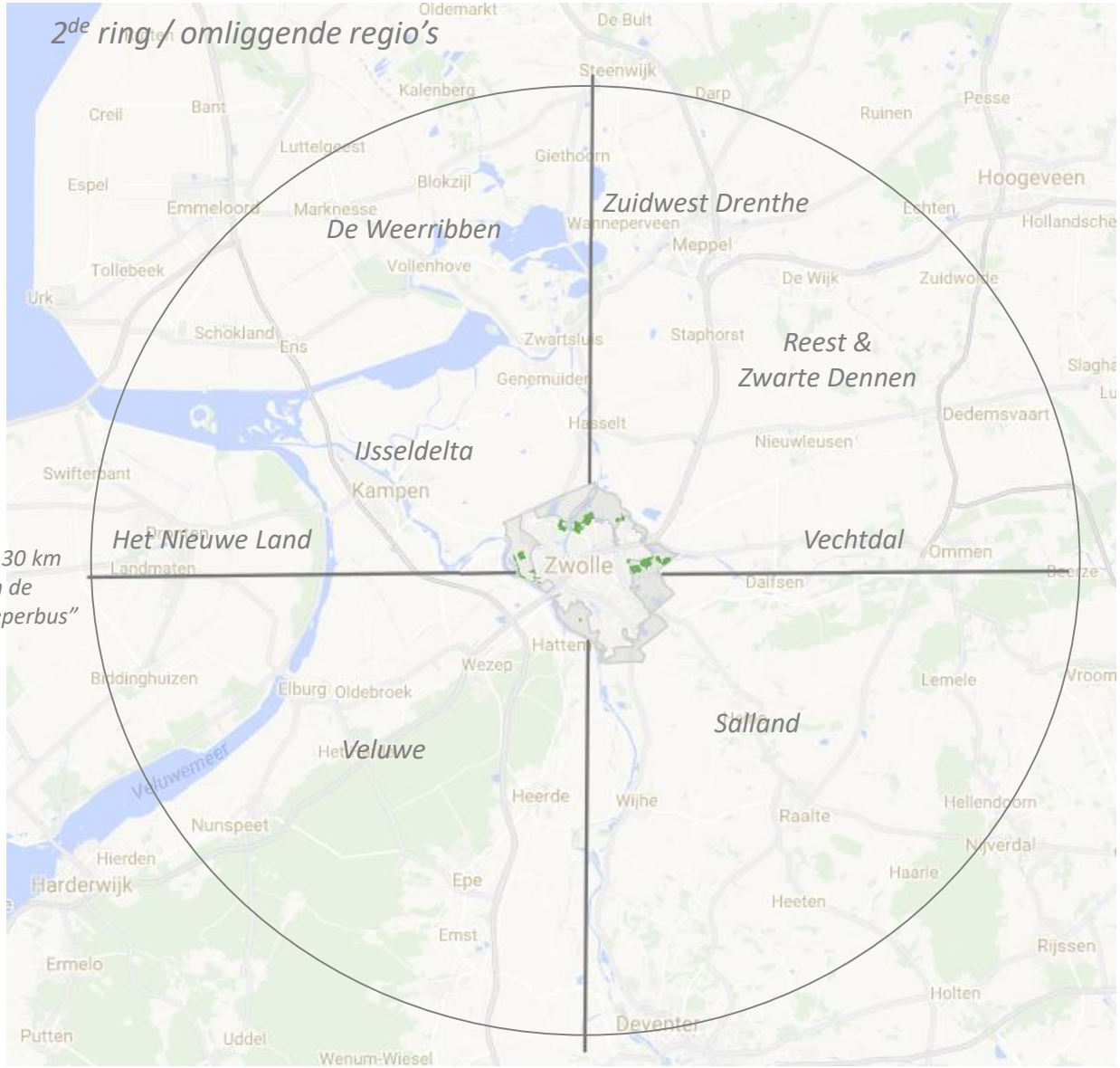

= **diverse verbindingen:**

- gezamenlijke organisatie
- teeltafstemming
- uitwisseling gronden
- één paraplu-label
- gezamenlijke afzet
- integraal N&L plan stadsrand
- ecologische verbindingen
- struinpaden netwerk
- kennis delen
- arbeidspool delen

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Winterpostelein van Madeleen…

Schapenkaas en zuivel van Marianne, Herman en Henry …

Aardperen van Josefien en Peter…

Boerenkaas van Alex en Alfons…

Winterpeen, spruitjes en aardappels van Maaike…

Rundvlees van boer Berrie en Rob…

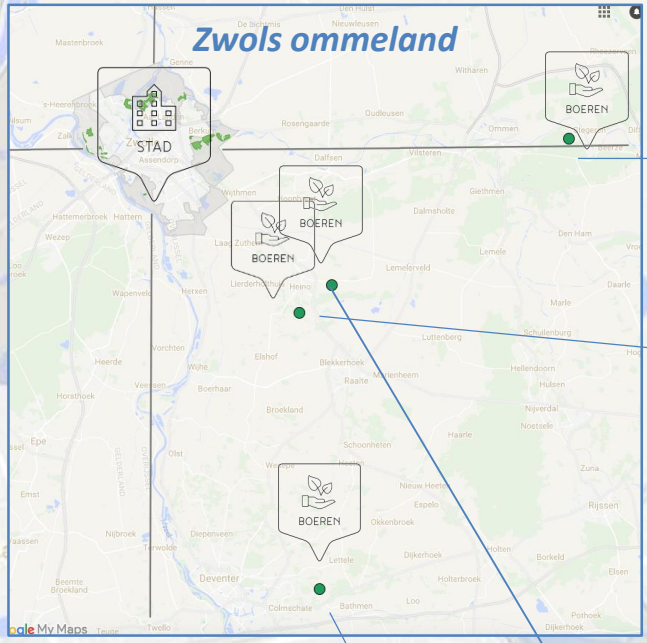
Rode uien van Chris…

Varkensvlees van Rick en Jan

Zwolse Stadsrand

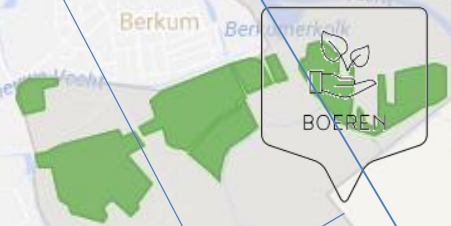
Zwols ommeland

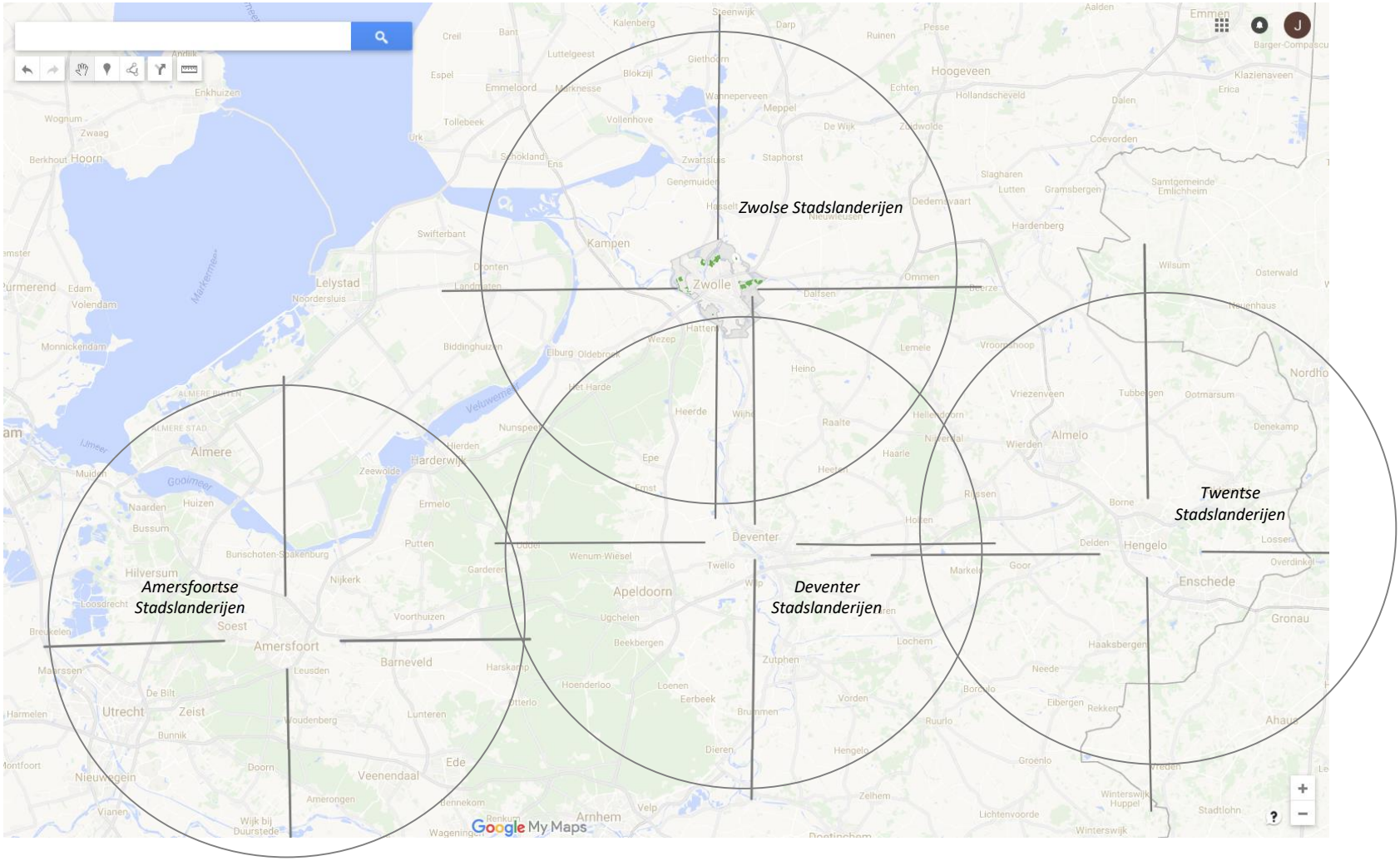

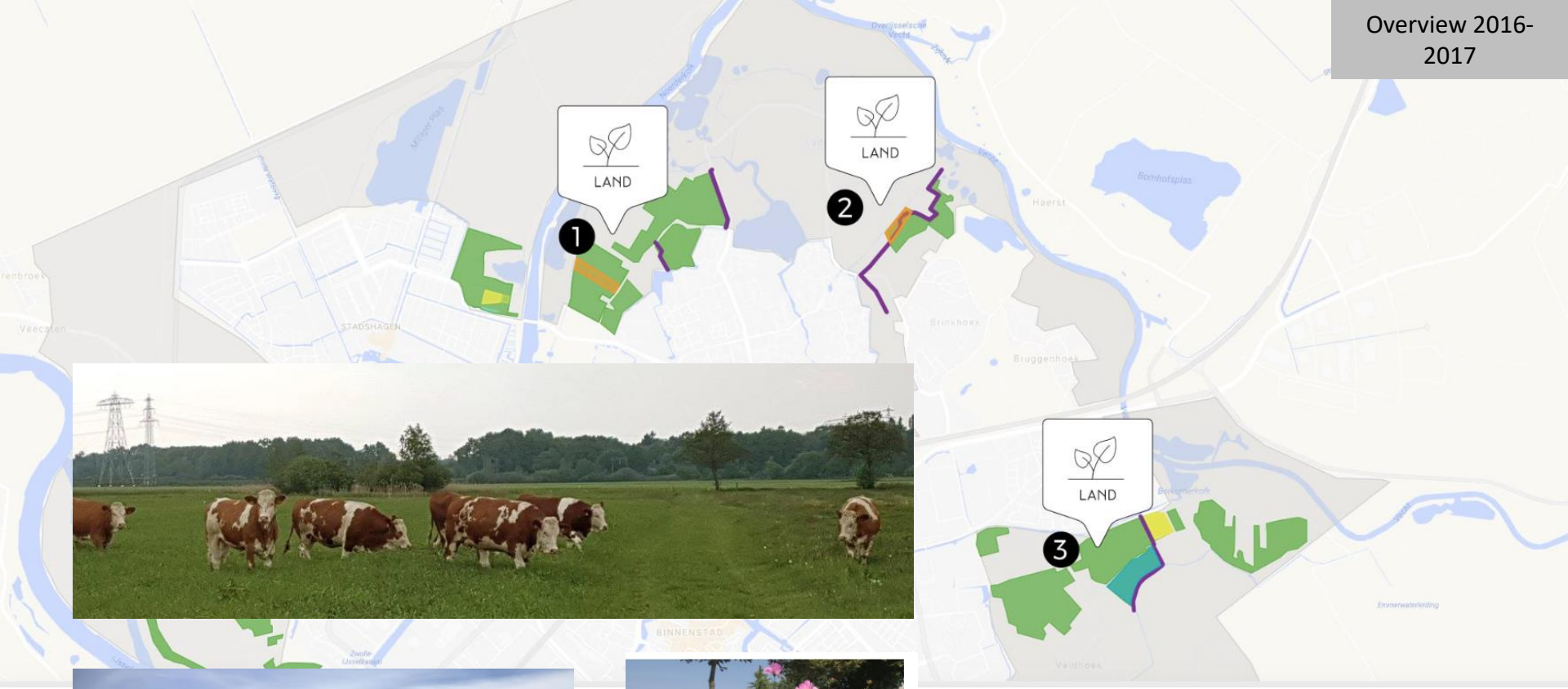

STADSLANDERIJEN

Overview 2016-2017

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Overview 2016-2017

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Overview 2016-2017

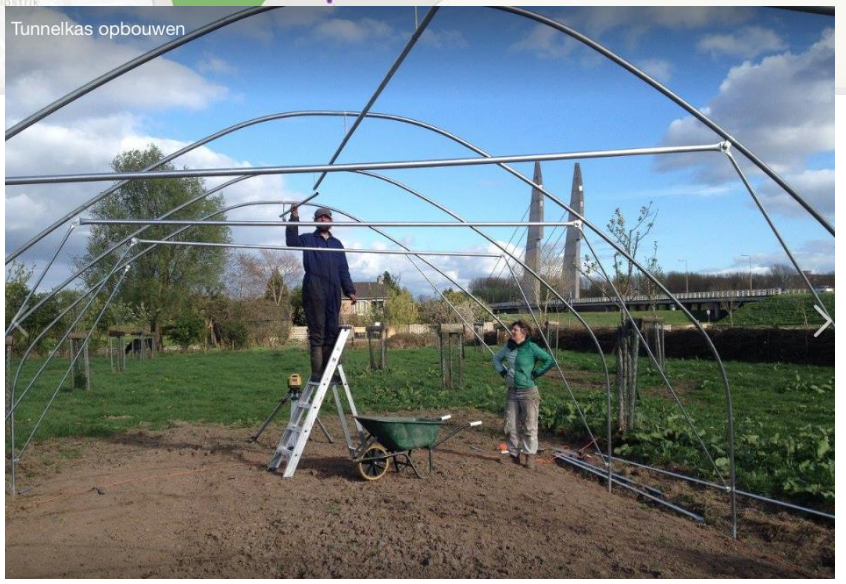

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Overview 2016-2017

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

LAND

BOEREN

ETEN

STAD

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

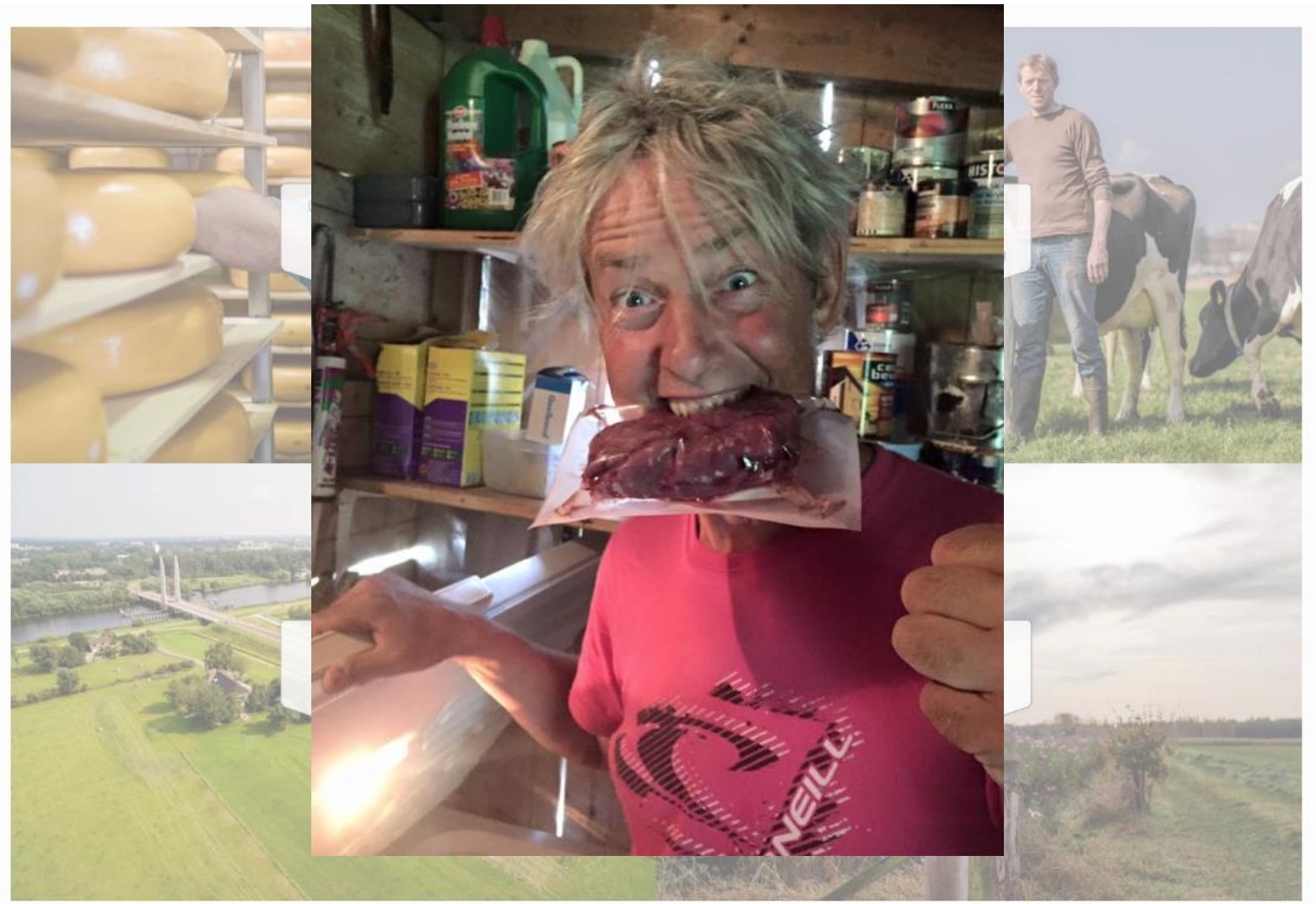

WIJ ZIJN
AANGESLOTEN BIJ
DE ZWOLSE
STADSLANDERIJEN
Zwolle

Uw biologische boer natuurlijk dichtbij

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

LAND

BOEREN

ETEN

STAD

DE ZWOLSE
STADSLANDERIJEN

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Berichtdetails

De Zwolse Stadslanderijen
Gepubliceerd door Kitty Peetoom [?] · 13 oktober om 18:26 ·

Pagina leuk vinden

De boeren van de Zwolse Stadslanderijen hebben gisteren de Ronald McDonald Rally gevoed. Met buikspek van Overesch ecologische landbouw, rode bieten van Tuin Salland, gele uien, peterselie en mosterdblad van de De Warmoezerij, boerenkaas van De Huppe en rauwe melk van Het Rode Huis van Harold van Vilsteren. Bereid tot overheerlijke gerechten door de koks van Deltion Zwolle.
Frank Hurkens van Deltion is ook blij met de samenwerking. "Stad, platteland, onderwijs en gezondheid komen zo letterlijk samen! We zijn met de Stadslanderijen in gesprek om te kijken of en hoe we de samenwerking na de Rally kunnen voortzetten. Onze leerlingen kunnen dan koken met lokale ingrediënten en we kunnen mensen laten proeven van wat Zwolse boeren en tuinders te bieden hebben."
.#stadslandbouw #localfood #biologisch

1.815 Bereikte personen

40 Reacties, opmerkingen en deelacties

39 Leuk	**39** Op bericht	**0** Op deelacties
1 Geweldig	**1** Op bericht	**0** Op deelacties
0 Reacties	**0** Op bericht	**0** Op gedeeld bericht
0 Gedeeld	**0** Van bericht	**0** Op gedeeld bericht

72 Klikken op berichten

11 Fotoweergaven	**0** Klikken op link	**61** Overige klikken

NEGATIEVE FEEDBACK

0 Bericht verbergen	**0** Alle berichten verbergen
0 Rapporteren als spam	**0** Pagina niet meer leuk vinden

Gerapporteerde statistieken kunnen achterlopen op wat er in berichten wordt weergegeven

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Berichtdetails

De Zwolse Stadslanderijen — Pagina leuk vinden

Gepubliceerd door Kitty Peetoom [?] · 7 oktober om 21:02 ·

Grijp je kans!

De Zwolse Stadslanderijen draaien deze maand oktober proef met de levering van hun vlees- en groentepakketten. Zodat jij vanaf volgend voorjaar groenten, fruit, kaas, zuivel, vlees en bloemen kunt kopen uit Zwolle en ommeland.
Zin in veel lekkers? Wil je meedoen met de proef? Meld je dan aan via de knop op onze website hieronder.
DELEN = FIJN... Meer weergeven

Proef! - De Zwolse Stadslanderijen

Jouw wekelijkse boodschappen vanaf lente 2018 Volgend seizoen kun jij eten uit Zwolle en ommeland. Na het proefseizoen lees je hier meer over de manier waarop je klant kunt worden van de Zwolse Stadslanderijen. Like ons op facebook of...

STADSLANDERIJEN.NL

29.705 Bereikte personen

237 Reacties, opmerkingen en deelacties

142 Leuk	**92** Op bericht	**50** Op deelacties
6 Geweldig	**3** Op bericht	**3** Op deelacties
35 Reacties	**25** Op bericht	**10** Op gedeeld bericht
54 Gedeeld		

1.113 Klikken op

1 Fotoweergaven

2de ronde (7 leveranciers):
- ✓*Vlees*
- ✓*Rauwe boerenkazen*
- ✓*Schapenkazen*
- ✓*Schapenzuivel*
- ✓*Groentepakket*

NEGATIEVE FEEDBACK

4 Bericht verbergen	**1** Alle berichten verbergen
0 Rapporteren als spam	**0** Pagina niet meer leuk vinden

Gerapporteerde statistieken kunnen achterlopen op wat er in berichten wordt weergegeven

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Informatie voor deelnemers Winterproef

Voor degenen die deelnemen aan de Winterproef, staan hieronder de leverdata vermeld van de bestelde pakketten. Je hebt op het aanmeldingsformulier aangegeven bij welke boer je wilt afhalen. Heb je vragen over de proef, mail ons dan via contact.

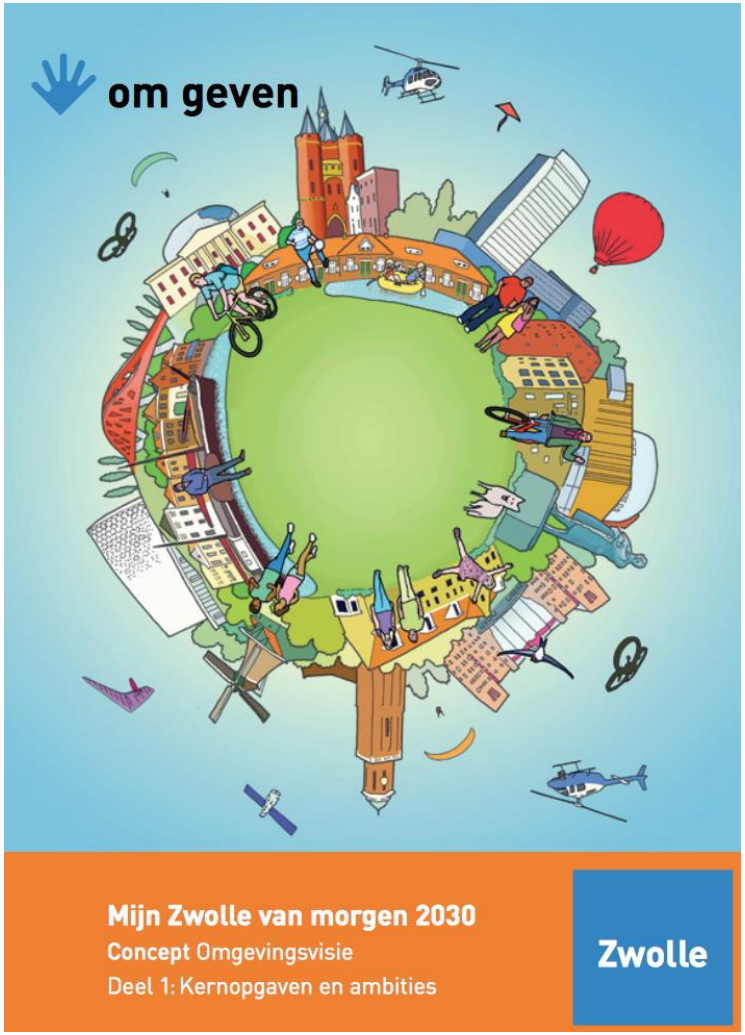
Levering 1	Levering 2	Levering 3	Levering 4	Levering 5	Levering 6
thuis:	*thuis:*	*thuis:*	*thuis:*	*thuis:*	*thuis:*
Vakantieperiode					
15 dec	5 jan	19 jan	2 febr	16 febr	2 mrt
bij boer:	*bij boer:*	*bij boer:*	*bij boer:*	*bij boer:*	*bij boer:*
16 dec	6 jan	20 jan	3 febr	17 febr	3 mrt

© 2017 De Zwolse Stadslanderijen

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Gemeentelijke omgevingsvisie

Nationale omgevingsvisie

Overlegorgaan
Infrastructuur en Milieu

p/a: Tweede Kamer der Staten-Generaal
Ter attentie van de informateur, mw. drs. E. I. Schippers
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Secretariaat OIM
Piesmanweg 1-6
Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
www.overlegienm.nl

Contactpersoon
F. Coumou
Manager OIM
M +31(0)6-41256495
E info@overlegienm.nl

Kenmerk

Datum: 11 mei 2017

Geachte informateur,

1. Stimuleer en ondersteun de ontwikkeling van gebiedstoekomstvisies ('Omgevingsvisies') met actieve participatie van (ondernemende) burgers, boeren, tuinders en andere lokale actoren: geef de regie aan horizontale stakeholdernetwerken binnen het gebied.

   - Richt een zesjarig (conform EU-programma periodes), interdepartementaal gebiedsstimuleringsprogramma in met een ruim aantal experimentgebieden met bijzondere spelregelruimte en financiële ondersteuning voor sociale innovaties (horizontale sturing), om nieuwe modellen van gebiedswaarde-ontwikkeling te versnellen.
   - Zorg voor een ruimte-scheppende, democratisch vernieuwende besturingscultuur en –aanpak, mede door het bevorderen van actieve overheidsparticipatie in gebiedsnetwerken.
   - Zorg voor een gecoördineerde leer-, uitwisselings- en disseminatiestrategie. Vanuit de Transitiegroep Verduurzaming Landelijke Gebied worden vier **'Pareltjes'** aangeboden als interessante (stimu)leercasussen: Coöperatie Bommelerwaar, De Coöperatieve Betuwse Fruitmotor, Landgoed Roggebotstaete en **De Zwolse Stadslanderijen.**

Hoogachtend,

De voorzitters van het OIM

Pieter Jan Biesheuvel, Job Cohen en Jacques Wallage

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Oprichting coöperatie

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Klant

Zwollenaar

Consumenten vereniging Stadslanderijen

via abonnement, boerderijwinkel, horeca, super

Stadslanderijen

Merkhouder

Inbreng: branding, klant, grond & opstal, productontwikkeling, partnernetwerk, financiering
Tools: site, webshop, app, templates, modelovereenkomsten, kwaliteitsnorm product& land

Zwolse Stadslanderijen

Producentencoöperatie

Verkoopafhandeling, fysieke PR, verwerking, opslag, verzamelen, verpakken, vervoer

Boer	Boer	Boer
Producten & diensten	*Producten & diensten*	*Producten & diensten*

Gronden & Partners

Grondeigenaren: natuurorganisaties, gemeenten, projectontwikkelaars,
Partners: horeca, retail, onderwijs

Raad van Advies Stadslanderijen

Gronden & opstallen

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Klant
Zwollenaar

100%

Stadslanderijen
Merkhouder

15%

Zwolse Stadslanderijen
Producentencoöperatie

20%

25%

Boer
Producten & diensten

40%

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Stadslanderijen Vleespakket

klant: € 15,1/kg

Klant
Zwollenaar

100%

Stadslanderijen
Merkhouder

15%

SL: € 2,5

Coöp: € 3,0

Zwolse Stadslanderijen
Producentencoöperatie

20%

Slager: € 3,2

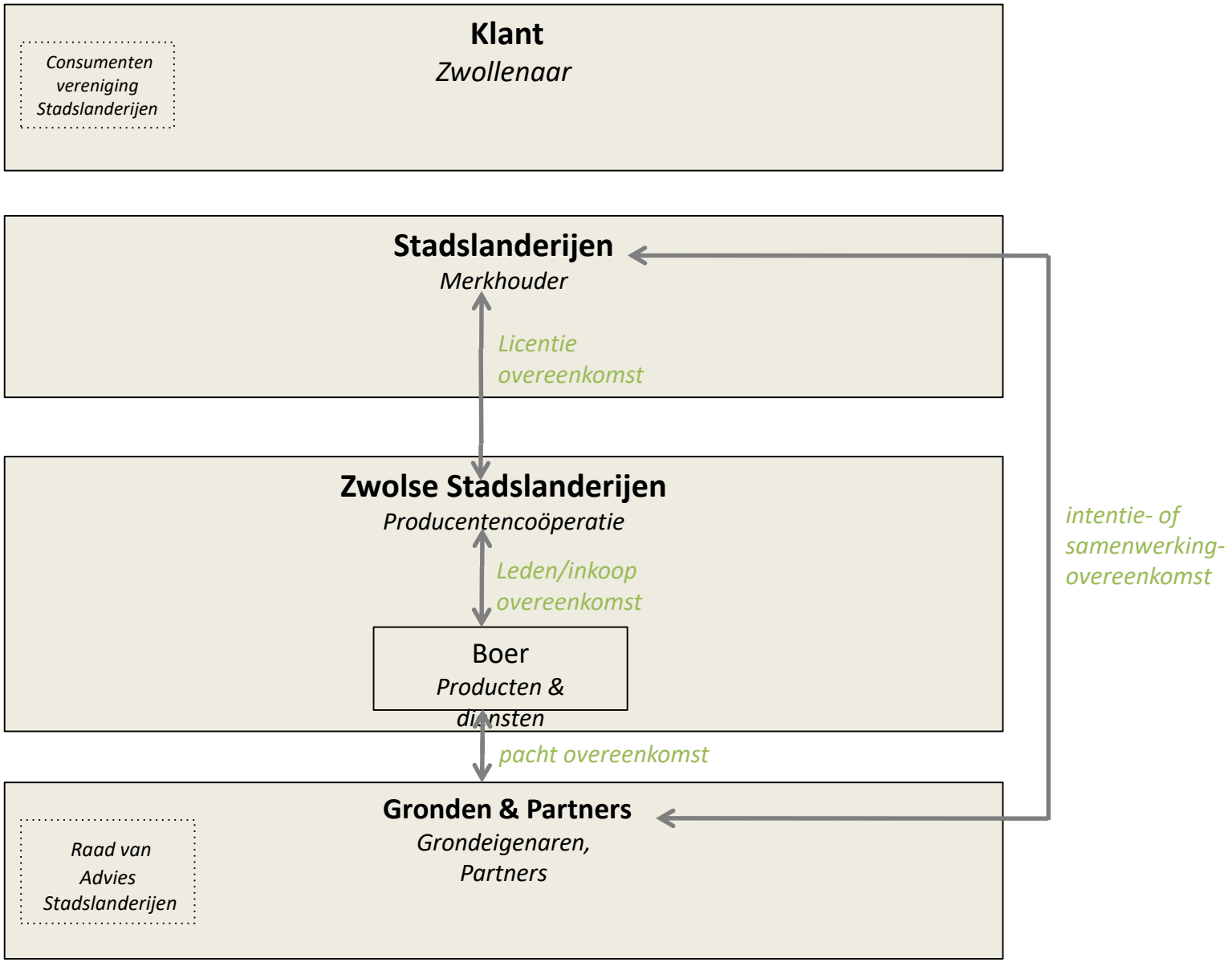
25%

Boer: € 6,4

40%

Boer
Producten & diensten

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Provinciaal Programma Stadslanderijen:

1) Uitwerking coöperatievorm in statuten & beleid
2) Realisatie Front office
3) Realisatie Back office
4) Plan & coördinatie N, C &L herstel/natuurinclusief boeren landerijen

Ondersteuning & controle:
-Raad van Advies
-Provincie

1) **Zwolse Stadslanderijen**

Producentencoöperatie

Boer	Boer	Boer	Stadslanderijen
Producten	*Producten*	*Producten*	*Diensten*

3) Back Office/Operationeel

('Hardware')
Coördinatie:
verkoopafhandeling,
verwerking, opslag,
verzamelen, verpakken,
Vervoer
Fysieke PR

2) Front Office

('Software')
branding,
productontwikkeling,
site, webshop, app,
templates,
modelovereenkomst,
Kwaliteitsnormen

4) **Gronden & Partners**

Raad van Advies Stadslanderijen

Grondeigenaren: natuurorganisaties, gemeenten, projectontwikkelaars,
Partners: horeca, retail, onderwijs

Gronden & opstallen

STADSLANDERIJEN

Team:

1) Klant
2) Retailer
3) Boer
4) Grondeigenaar
5) Ambtenaar

Ondersteuning & controle:
-Raad van Advies
-Provincie

DE ZWOLSE STADSLANDERIJEN

Disruptieve innovatie vs belemmeringen

→ Carleen Mesters

Disruptieve innovatie vs belemmeringen

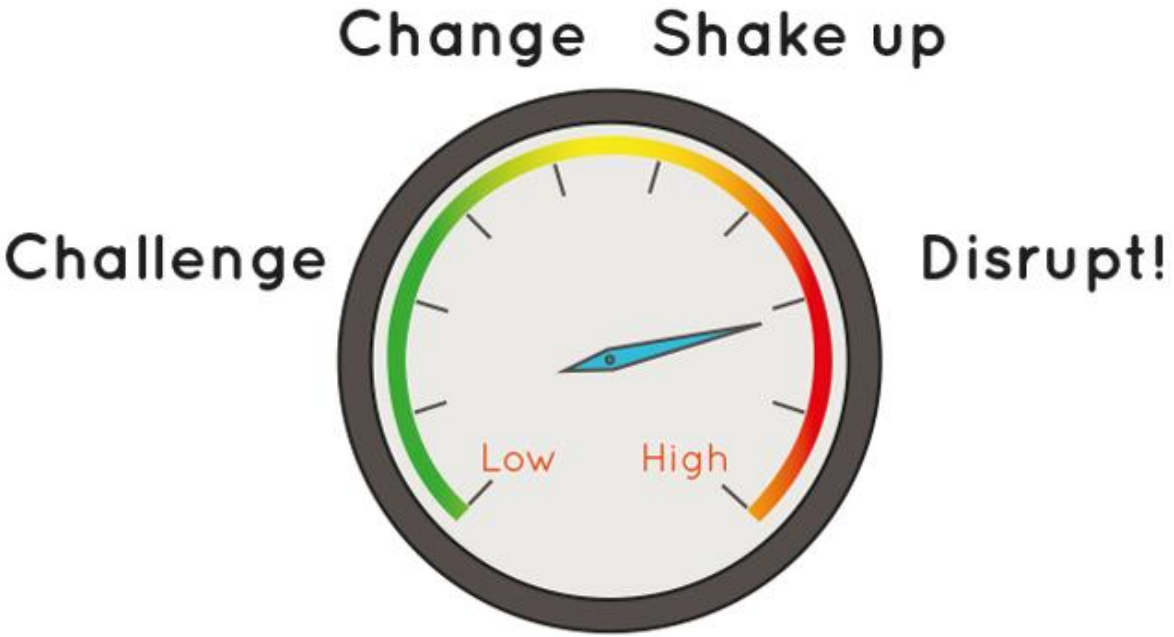
Bilateraal seminar Low Countries – Urban Farming, Brussel 15 december 2017

Carleen Mesters en Anne-Marie Bor
Procesmanagement Green Deal Groene Daken

Green Deal
GROENE DAKEN

Green Deal
GROENE DAKEN

Disruptieve innovatie?

Green Deal
GROENE DAKEN

De Green Deal aanpak

- ✓ Sinds 2011
- ✓ Verbindend en multi-stakeholder
- ✓ Ruimte voor vernieuwende, duurzame initiatieven
- ✓ Benutten kansen en wegnemen knelpunten

Ruim 200 Green Deals

- ✓ Waterhouderij
- ✓ Tijdelijke natuur
- ✓ Bedrijven en biodiversiteit
- ✓ Stadsgerichte landbouw
- ✓ Duurzame inzameling textiel
- ✓ Duurzame GWW
- ✓ Biobased bouwen
- ✓ Smart energy cities
- ✓ Circulair inkopen
- ✓ Gasloze wijken
- ✓ Groene daken

Green Deal
GROENE DAKEN

www.greendeals.nl

Green Deal Groene Daken sinds 2014

Gemeenten Almere, Amsterdam, Eindhoven, Enschede, Rotterdam, Son en Breugel, Tilburg. **Waterschappen** Aa en Maas, Amstel Gooi en Vecht, Dommel, Vechtstromen. **Provincie** Noord-Brabant, **Koepels** VBB, VEBIDAK, VHG. **Bedrijven** Atelier Groenblauw, BDA, BTL, Mastum, Nelen & Schuurmans, Optigroen, Sempergreen, Van der Tol, Zinco. **Kennis/NGO** Amsterdam Rainproof, Vereniging GDO, Inholland, NIOO, Roof Update, SBRCURnet, VIBA-Expo, de Vlinderstichting. **Rijksoverheid** Min Economische Zaken, Min Infrastructuur en Water.

Green Deal
GROENE DAKEN

Evolutie van het dak: van zwart naar multifunctioneel

① Onontgonnen braakliggend terrein
② Voorlopers zetten beweging in gang van zwart dak …
③ naar waterberging, biodiversiteit, energie, gebruiksdak, waterzuivering, moestuin, … van KNELpunt naar KANS!

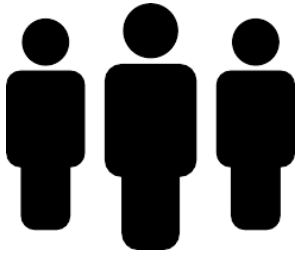
Werksporen als motor …
… opbrengsten

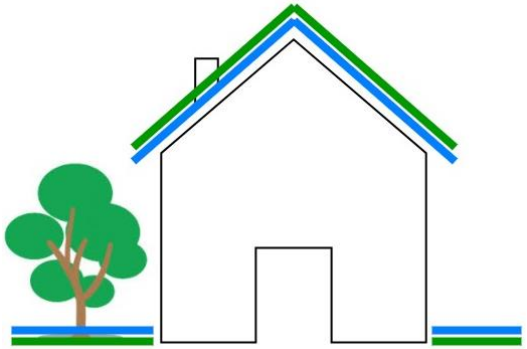
① Differentiatie belastingen	**toolkit, pilots, Q&A”**
② Gebouwlabels	”betere waardering groen/blauw, inzetten labels”
③ Biodiversiteit	”handreiking voor biodiverse daken”
④ Mindset -	”goed gevulde website”
⑤ Omgevingswet	”advies bouwagenda, bouwbesluit, BAW”
⑥ Innovatie	”dak-innovaties in kaart brengen en op website”
⑦ Facts and Values	”waarden in beeld, infographic, ook € en cost avoidance”

Differentiatie Belastingen

beleidsinstrument voor de klimaatbestendige stad

Green Deal
GROENE DAKEN
Samen
maken we de beweging groter

De kunst van het in kaart brengen van alle relevante partijen

Meervoudige winst

Green Deal
GROENE DAKEN

Lessen

① BEGIN! ook al lijkt het complex
meervoudige waarde-creatie, wel/niet met cijfers onderbouwen

② VERBINDEN! – verdiepen – vernieuwen – versnellen
betrek koplopers van alle typen baathouders

③ van KNELpunt naar KANS!
Biodiversiteit, Differentiatie Belastingen

④ LIFT slim MEE op kansen - meekoppelen
EZ-onderzoek biodiversiteit, Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie, Atlas Natuurlijk Kapitaal, TEEB Stad,

Green Deal
GROENE DAKEN

Om de wereld mooier te maken

Dank voor uw aandacht!

vragen?

meedoen?

meer info?

www.greendealgroenedaken.nl

Stichting Uitvoering GD Groene Daken

Green Deal
GROENE DAKEN

Disruptieve innovatie vs belemmeringen

→ Tom van Bogaert

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Nieuwe boeren op nieuwe gronden

Tom Van Bogaert
Departement Landbouw en Visserij

Bilateraal seminar, Low Countries – Urban Farming, 15/12/2017

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Achtergrond: nieuwe voedselproducenten

- (Bijna) geen gebruik van landbouwgrond
- Productie in of dicht bij de stad
- Ondernemers zonder landbouwachtergrond
- Op zoek naar een verdienmodel

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Divers scala: van start-up tot distributieketen

THE URBAN FARM BY DELHAIZE

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Combinatie economische logica met ecologische en sociale duurzaamheid

Vlaanderen
is landbouw & visserij

TOMORROW IS GOOD
little food

Experimenteren met nieuwe ruimte en infrastructuur

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Direct contact met de consument

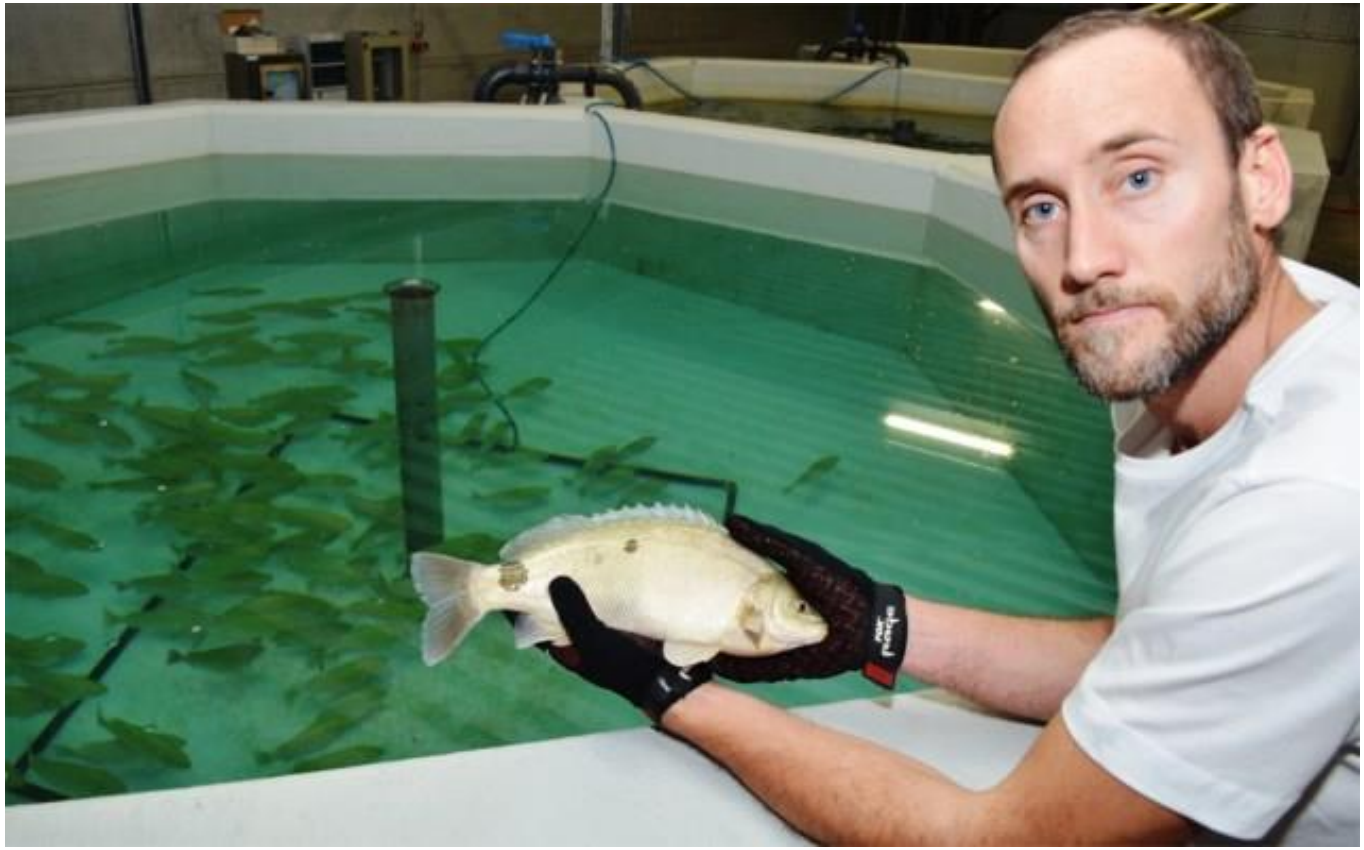

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Ondernemerschap: financiering en beleid

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Conclusies

- Nog maar net bezig of zelfs in opstartfase
- Stap zetten naar professionalisering en schaalgrootte
- Initiatieven spelen in op vraag naar lokale voeding
- Productie, verwerking en distributie gaan hand in hand
- Profiel: innovatief, ondernemend en communicatief
- Weinig kennisuitwisseling onderling en met reguliere landbouw

Vlaanderen
is landbouw & visserij

Tom Van Bogaert
Departement Landbouw en Visserij

Rapport is beschikbaar op
www.vlaanderen.be/landbouw/studies

Vlaanderen
is landbouw & visserij

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Wrap-up

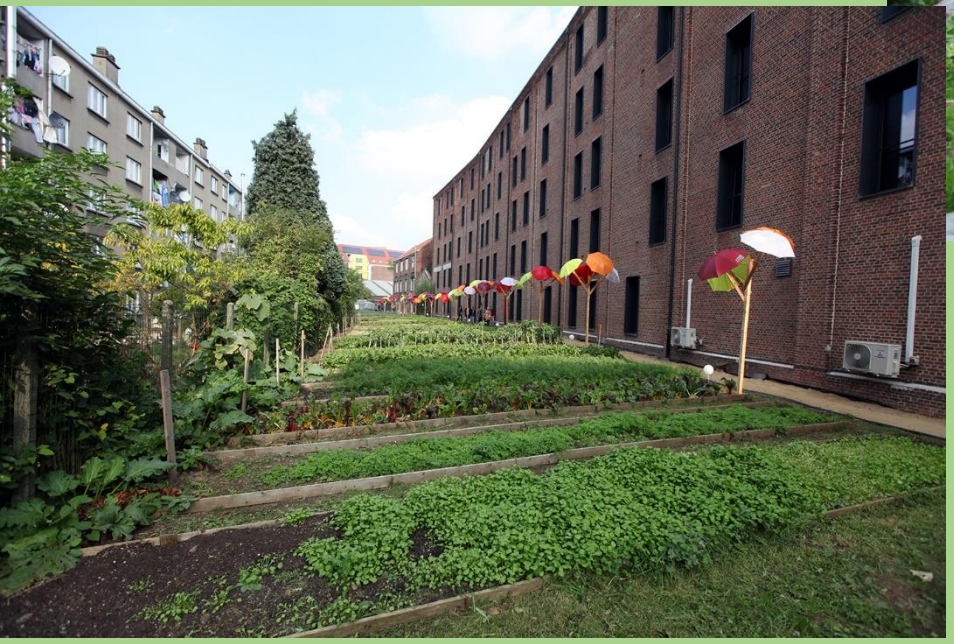
→ Nico van Opstal

Veldbezoek

ATELIER GROOT EILAND
VERENIGING VOOR ARBEIDSZORG, OPLEIDING & WERKERVARING

Molenbeek
→ **Tom Dedeurwaerder, coördinator**
→ **Stadsboeren Aline, Simon en Maarten**

BelMundo (restaurant)
Bel'O (lunch, koffie, taart en shop)
BelAkker (stadsakker)
Klimop (schrijnwerkerij)
The Food Hub (biowinkel)

